

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SCLOVENECE

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Jevtičev obisk v Parizu

Sinoči je po dvadnevem uradnem obisku naš zunanji minister B. Jevtič zapustil Pariz in se vrača v domovino. Prisrčnost, s katero so francoske prestolice in najvišji predstavniki francoskega naroda pozdravili in sprejeli glasnika naše države, dokazi iskrenega prijateljstva, ki jih je od vseh strani dobival ter čast, ki mu jo je kot predstavniku velike države bila izkazana, so nam ljubi in veseli nas, da se moremo Franciji za to gostoljubnost v imenu našega naroda zahvaliti. Sicer smo vedno vedeli, da za francosko-jugoslovansko prijateljstvo ni treba nobenih novih dokazov in nobenih novih jamstev, ker stara, dana na bojni poljanah, ko je tekla naša kri za svobodo, nam zadostuje, a v vrtincu sodobne evropske politike, kjer so se pojavljali črnogledi preroki, ki so govorili in strašili okrog, da Francija in Jugoslavija ne hodita več po vzajemnih skupnih poteh, je bilo naravnost potrebno, da je bil podan nov dokaz za to, kako trajno sta med seboj povezani usoda Francije in usoda Jugoslavije. Jeziki se bodo sedaj pomirili in zamotani politični položaj bo pridobil s pariškim obiskom na jasnosti in preglednosti.

Čudno naključje je, da je pariški obisk našega zunanjega ministra padel ravno v obletnico, ki jo bodo v zatišju slavili poborniki lani, dne 15. junija podpisane pakta štirih velesil, ki je tako globoko razgibal politično delovanje v Evropi in sprožil mednarodne pokrete, ki so danes še le v začetku razvoja, a ki jim vidimo oddaljene cilje že v velikih obrisih. Pakt štirih, ki ga je v velikem idealističnem poletu podpisal tudi Barthoujev predhodnik Pavel Boncour, nas ni zadovoljil, medtem, ko je naravnost ozlovoljil veliko število držav evropskega vzhoda. Dvignil je, upravičeno ali neupravičeno, o tem danes, ko je pakt štirih podlegel otroškim boleznim, ne bomo razpravljali, strah, da bodo male države, ki so ostale izven njega, morale same skrbeti za varnost svojih ozemelj. S tem je nehote dal pobudo za celo vrsto politično pomembnih dogodkov. 16. februarja 1933 se je strnila Mala zveza v disciplinarno politično enoto, eno leto pozneje, 6. februarja 1934 se je med seboj pomiril Balkan s podpisom balkanskega sporazuma, ki je otvoril nove možnosti za končno zблиžanje balkanskih držav z zadnjo balkansko državo Bolgarijo, ki je ostala izven tega velikega mirovnega zbiranja. Učinki sunka pakta štirih so se čutili še na večje razdalje. 3. julija 1933 so vzhodnoevropske države sklenile v Londonu prve pogodbe s sovjetsko Rusijo ter tako jasno pokazale, kam se hočejo naslanjati v svojem stremeljenju za varnost svojih zemlj. Pakt štirih je dal pobudo za strumno politično organizacijo vsega evropskega vzhoda. Tega ni hotel, to vemo, zato nam je tudi lahko, da ob uspehu, ki ga ni želel, a ki nam je dobrodošel, pozabimo tudi na trenutke razočaranja, ki smo jih preživeli, ko je lani kot neka temna pošast zatmenil naše politično obzorje. Zato pravimo tudi, da je srečno naključje, da je Pariz ravno na obletnico tega črnega dejanja hotel pred vsem svetom na najbolj pristrani način pokazati našemu zunanjemu ministru, da je pakt štirih le še spomin, ki je najbolj, da ga čimprej zakopljemo v novem, dejanskem sodelovanju.

O vsebini razgovorov med g. Jevtičem in g. Barthoujem smo navezani le na poročila časopisja, ki pa zaenkrat ne morejo povedati več kot ugibanja. Čisto naravno se nam zdi, da je bilo treba sedaj, ko se je Francija vrnila nazaj k svoji tradicionalni politiki brezpogojnega sodelovanja s svojimi zavezniki, spraviti v sklad vse to, kar se je v enem letu zgodilo, organizacijo Male zveze, balkanski pakt, zблиževanje z Bolgarijo, zблиževanje z Rusijo, obrambo Podonavja pred Habsburžani in pred nemško-italijansko nadvlado, z velikimi cilji nove francoske zunanje politike, ki si je stavila nalogo, s pomočjo svojih zaveznikov in Rusije ustvariti v Evropi nepremagljiv tabor držav, ki hočejo braniti dosedanja politična razdelitev Evrope ter normalizirati odnose med Francijo in Italijo na eni, med Italijo in Balkanom na drugi strani. Vloga Jugoslavije tako pri ustvarjanju velikega evropskega pakta za medsebojno pomoč proti revizionizmu, kakor pri ozdravitvi italijanskih odnosov do balkanskih držav, je vodilna, odločujoča naravnost in zdrava pamet odobrava, da je francoska vlada želela slišati iz najbolj avtentičnih ust naše zunanje politike, kako si Jugoslavija zamišlja eno in drugo. Naš zunanji minister je v enem letu svojega delovanja prinesel toliko dokazov bistrosti in diplomatske spretnosti ter jeklene volje uspeti, da je njegovo mnenje dragoceno za uspeh katerekoli politične misli, ki hoče doseči, da se Evropa pomiri in ustali v delu.

Toda poleg navedenih čisto političnih predmetov, ki so polnili dnevni red dvodnevni razgovorov v Parizu, smo prepričani, računajoč pri tem na patriotično daljevidnost našega zunanjega ministra, ki se je že več kot enkrat izkazala kot izredna, da sta Bogoljub Jevtič in Louis Barthou obravnavala v okviru evropske politike tudi gospodarska vprašanja, ki zanimajo predvsem Francijo in Jugoslavijo. Prva naša želja je, da nam nikdo ne krati naših pravic svobodne in neodvisne države. Druga pa je, da se moremo na tem svojem nedotakljivem ozemlju gospodarsko razvijati in v sedanjih gospodarskih krizi zopet znova zaživeti. In na tem polju je po našem mnenju silno veliko možnosti, da se razmere izboljšajo. Statistika našega uvoza in izvoza iz Francije nam pomaga do jasnih pojmov v tem pogledu. Leta 1930 smo uvažali iz Francije za 269.1 milj., 1931 za 210.6 milj., 1932 za 129.3 milj., 1933 za 120.6 milj. Din. Izvažali pa smo v Francijo leta 1930 za 283.1

Kmečka revolucija v Španiji

Prelom med osrednjo vlado in Katalonijo? Katalonski poslanci zapustijo Madrid

Barcelona, 13. jun. TG. Novice, da je prišlo do sporazuma med Katalonijo in madridsko vlado, ne odgovarjajo resnici. Danes je katalonski parlament enoglasno sprejel zakon o agrarni reformi, čeravno ga je madridska vlada, oziroma madridsko sodišče za obrambo ustave, zavrnilo. Madridska vlada katalonskega zakona o agrarni reformi ni hotela, ker deli veleposestva v male kmetije, kar ne ugaja osrednji vladi, ki bi rada svoje zakone o poljedelskem delavstvu razširila na vso Španijo. Po mestu se vrše danes velike manifestacije za ta pogumni korak katalonske vlade, ki si ne pusti ukazovati od Madrida. V mesto so se navalele ogromne mase kmečkega prebivalstva, ki se je prišlo zahvaljevati za zakon, po katerem bodo dobili v lastnino male kmetije. Manifestacija se je razvila v demonstracijo proti katalonskim poslancom v Madridu, ki da niso ščitili upravičenih želja katalonskega kmeta.

Posledica katalonskega kretanja v Madridu je postala katastrofalna, ker so vsi katalonski poslanci izjavili svoj odhod iz parlamenta. Kataloneem je sledilo tudi 15 baških nacionalistov. Parlament v Madridu je postal nepopoln. Katalonski afront proti osrednji madridski vladi je tem bolj zapletel notranji politični položaj Španije, ker je katalonska vlada v rokah združenih katalonskih levčarskih strank, tako zvane »Esquerraz«, ki ima naravno na svoji strani simpatije onih španskih skrajnih levi-

čarjev, ki so v opoziciji proti madridski vladi in podpirajo socialistično-komunistično revolto proti legitimni vladi.

Koloni v južni Španiji streljajo - Nebroj arelacij

Ta revolta, ki ima značaj revolucije kmečkih najemnikov in dninarjev proti veleposestnikom, je zadnje čase postala posebno nevarna v seviliški provinci. Tu stavljujejo najemniki in poljedelci delavci pokvarjajo poljedelske stroje in vlada se boji, da bi zaradi tega ne trpela občutno letošnja žetev. Godijo se pa tudi druge ilegalne stvari. V Villanuevi de las Minas so stavkajoči napadli župana in skoraj do smrti pobili nekega občinskega svetnika. Ko so hoteli koloni naskočiti občinsko hišo, se prihitela na lice mesta četa vojaštva, ki je napravila red in 200 vstašev aretirala. V Utresi so koloni ubili nekega starega, ki se jim ni hotel pridružiti, in tako ranili njegovega nečaka, ki se je bil z njim podal na polje delat. Podobna nasilstva so se zgodila tudi v številnih drugih krajih. V Santa Cruz de la Zarza v provinci Toledo so našli v socialističnem ljudskem domu osem bomb, vsaka po 20 kg teže. V Ciudad Real so položili stavkajoči dve bombi v samostan sester dominikank. Stavka se je razširila tudi na Malago in Madeiro, kjer je

oblast zaprla vse člane stavkarskega odbora. V San Sebastianu so zaprli človeka, ki je širil med vojake ondote garnizije prevratne letake. Ni skoraj kraja v južni Španiji, kjer se ne bi vršili spopadi med oboroženimi poljedelskimi delavci in orožniki. Vsega skupaj je oblast dozdaj zaprla nad 2500 stavkajočih.

Krvavi spopadi in uboji v Madridu

Tudi v Madridu se množijo krvavi spopadi. Skupina komunistov je napadla izletnike nemške kolonije, med katerimi se je nahajal tudi nemški poslanik, in težko ranila neko deklico. Komunisti so streljali tudi na direktorja desničarskega lista »Epoca«, grofa Val de Iglesias, ne da bi ga ranili. Pa tudi fašisti so streljali na neko skupino socialistov in enega izmed njih ubili. Vlada je prepovedala v Madridu vse shode.

Madrid, 13. junija. m. Vojni minister je poslal tajno naredbo vsem poveljstvom mest, kjer se nahajajo letališča, da strogo pazijo na vsako letalo, ki prileti v Španijo iz inozemstva, ker obstoja bojazen, da bi se bivši španski kralj Alfonz XIII. tako povrnil nazaj v domovino.

Boj proti „nergáčem“ v Nemčiji

V Nemčiji se lomi Sovražnik je na desnici

Berlin, 12. junija. z. Borba proti »nergáčem«, ki jo je zaokazal propagandni minister dr. Göbbels in v kateri se je dozdaj vršilo že 4000 propagandnih zborovanj po vsej Nemčiji, je postala sedaj še hujša, odkar je dobila tudi hitlerjevska mladina ukaz, da se ji pridruži. Vrhovni voditelj hitlerjevske mladine Baldur von Schirach je izdal povelje, da je treba organizirati kar 1000 zborovanj za njemu podrejeno mladino, da se ona ne okuži od »nergáčkega zastupljanja« protirežijske opozicije. Prvo zborovanje hitlerjevske mladine je otvoril v Hannoveru najožji sodruknik von Schiracha, skupinski voditelj Stäbe, ki se je v svojem govoru proti meščanstvu in proti plemstvu tako razvnel, da podobnih demagoških govorov še nismo slišali, odkar so se boljševiki v Rusiji že nekoliko pomirili.

... zaviti vratove!

»Sovražnik je na desnici«, je začel svoj govor. (Zanimivo in značilno je, da je na dan uboja nemškega ministra Rathenaua spregovoril iste besede takratni centurmski državni kancler dr. Wirth, ki so ga zaradi tega vsa poznejša leta zasmejovali in preganjali. Dr. Wirth je takrat pravilno gledal in če bi ga poslušali, bi danes v Nemčiji ne bilo hitlerizma. Stäbe je torej po 12 letih ponovil besede takrat najhujšega nasprotnika vstajajočega narodnega socializma in s tem hotel povedati, da narodnega socializma ne sprejeti nemško meščanstvo, še manj pa nemško plemstvo. Op. ured.) — »Največji nasprotnik razmaha Nemčije«, je dejal Stäbe, »je v zgodovini vedno bilo meščanstvo. Ono je razklatlo nemški narod v stanovske razrede in izdajalo kar po vrsti nemško mladino. Tudi danes je isto reakcionarno meščanstvo zopet na delu in raje ter ruje proti revoluciji mladine. Če se mu dovoli, da nadaljuje svoje podtalno delo, se bo ne-

Dunajska vremenska napoved: Oblačno, pri tem pa vendar razmeroma jasno in nekoliko topleje.

Zagrebska vremenska napoved: Spremenljivo oblačno, še vedno nestalno, topleje.

milj., 1931 za 192.7 milj., 1932 za 82.2 milj., 1933 samo še za 74 milj. Din. Naša trgovinska bilanca je bila torej s Francijo aktivna še leta 1930 za 14 milj. Din, medtem ko je postala l. 1931 še pasivna za 117.9 milj., 1932 za 46.3 milj., 1933 za 46.3 milj., v prvih treh mesecih l. 1934 pa celo že za 20 milj. Din. V odstotkih je naš uvoz v Francijo od 1930 do danes padel od 3.87% vsega našega uvoza na 3.7%, medtem ko je naš izvoz v Francijo v istem času naveden do 4.18% vsega našega izvoza na komaj 1.21%. Te številke so zelo zgovorne in povedo, kako bo treba politično prijateljstvo polagoma podpreti z gospodarskim sodelovanjem, ko imamo mi toliko proizvodov, da imenujemo le koruzo, fižol, gobe, hmelj, prašiče, jajce, kože, les, rude, opij, ki jih Francija potrebuje in za katere je zadnje čase dovolila sorazmerno veliko večje kontingente v prilog Avstriji, Madžarske in Italije, ki se ne morejo ponašati s tem da podpirajo francoske načrte, kot jih je dovolila naši državi. Z veseljem verujemo, da je francoska vlada uvidno poslala naše gospodarske težnje in da stojimo v tem pogledu na pragu novih, razveseljivih pojavov.

kega dne nova mladina morala res spozabiti in tem reakcionarjem zaviti vratove (sic!).» Ko je nehal govoriti, so mladi zborovalci dolgo vpili: »Naj pogine reakcija, da bo živel socialistična revolucija!«

Razpust „jeklenih čelad“

Kot prva posledica strasne borbe proti reakcionarnemu meščanstvu in plemstvu bo sledil razpust organizacije »jeklenih čelad«, ki je svoje pristaše nabirala predvsem v meščanstvu in med plemstvom. Pri tem gre za približno 800 tisoč »jeklenih čelad«, ki so deloma itak že včlanjeni v hitlerjevskih napadalnih oddelkih, a ki tvorijo nezanesljive elemente, ki so gene-

Dr. Göbbels govori v Varšavi:

„Nemčija - plemenitena demokracija“

Berlin, 13. jun. AA. DNB poroča iz Varšave: V govoru, ki ga je imel nemški propagandni minister v Zvezi intelektualcev o narodno socialistični Nemčiji kot činitelju evropskega miru, je Göbbels izjavil, da je narodni socializem bistveno nemški pojav. Nastal je iz tesne zveze z značajem in krvjo Nemcev in hoče predvsem rešiti vprašanja, ki jih ima nemška država na znotraj in zunaj. Nacionalni socializem nima zato mednarodnega poslanstva v agresivnem smislu. V kolikor mora nemška država vzdrževati odnose na področju zunanje politike in braniti svetovne interese, dela to kakor vse druge države. Pri tem ravna kot narod, ki brani svoje življenjske pravice. Poleg teh nalog nacionalni socialisti v zunanji politiki nimajo drugih, posebnih ciljev.

Bolgarska diktatura se razvija

Vse stranke so razpuščene - Ves tisk je v nevarnosti, da izgine

Sofija, 13. junija. TG. Po ministrski seji, ki je trajala vse popoldne in še dolgo v noč, je predsednik vlade Georgijev izdal uradno poročilo, ki ga je tudi osebno tolmačil časnikarjem. Predsednik vlade je povedal, da se je vlada bavila z dvema vprašanjima: s strankami in s tiskom. Kar se tiče političnih strank, je vlada sklenila, da nemudoma razpusti vse politične stranke in politične pokrete in da ne dovoli pod nobenim pogojem njihove obnovitve. Če bi se vzdrževale stranke na tajen način, je predvidena tudi smrtna kazen za odgovorne voditelje. Smrtna kazen zadene tudi voditelje tajnih revolucionarnih organizacij. Glede obnove tiska je vlada sklenila, da morajo vsi izhajajoči časopisi, revije in periodične tiskovine v teku 10 dni zaprositi pri ministrskem predsedstvu, kjer se ustanovi poseben oddelek za državno obnovo, za dovoljenje, da smejo nadalje izhajati. Vlada bo presojala, kateri list še sme izhajati, kateri pa ne. Listi, ki dovoljenja ne bodo dobili, morajo v 14 dneh prenehati. Tudi glede urednikov bodo izdane nove uredbe, ker se za časnikarja zahteva posebno šolanje in nad 30 letna starost ter politična neomadeževanost. Izdajatelji tajnih — »od roke v roko« — časopisov se bodo kaznovali s smrtjo.

Umor sredi ulice

Sofija, 13. junija. AA. Danes so na ulici ubili bivšega lastnika tobačne tovarne Stankova. Ubijalci so pobegnili. Stankov ni igral vidnejše politične vloge. Zato smatrajo, da ne gre za zločin iz političnih pobud.

Pogodba z Avstrijo

Dunaj, 13. junija. p. Avstrijska vlada je sklenila z Bolgarijo kompenzacijsko pogodbo za večje dobave bolgarskega tobaka v zameno za avstrijske industrijske proizvode. Bolgarija bi dobavila za 10 milijonov šilingov tobaka, avstrijski izvoz industrijskih izdelkov v Bolgarijo pa je cenjen na 9.4 milijonov šilingov. Obenem je avstrijska vlada prevzela garancijo za eventualni izpad plačil avstrijskih izdelkov v Bolgarijo do zneska 75 odstotkov celokupne vrednosti.

Budimpešta, 13. junija. AA. MTI poroča: Danes so na podlagi poročila mešane madžarsko-bolgarske komisije, ki je zasedala aprila v Sofiji, podpisali novo trgovinsko pogodbo med Madžarsko in Bolgarsko.

Vselej, kadar si čistiš zobe, pomaga

ZOPER ZOBNI KAMEN

SARGOV

KALODONT

Dr. Jevtić v Parizu Zdravice prijateljev

Pariz, 13. jun. AA. Snoči so v mednarodnem klubu priredili svojo banket na čast jugoslovanskega zunanjega ministra Bogoljuba Jevtića. Banketu je predsedoval general Franchet d'Espèrey. Banketa so se udeležili najodličnejši zastopniki francoskega javnega življenja in pariške družbe. Med banketom je general Franchet d'Espèrey imel govor, v katerem se je z izbranimi besedami obrnil k zunanjemu ministru Jevtiću in mu čestital za velike uspehe, ki jih je dosegel s svojim mirolojubnim delom v zadnjih letih. Svoj govor je zaključil z zdravico Nj. Vel. kralju Aleksandru I. in za napredek Jugoslavije.

Zunanji minister Bogoljub Jevtić je nato odgovoril maršalu Franchetu d'Espèreyu s temle govorom:

Gospod maršal! Gospoda!

Dovolite mi, da dam izraza svoji radosti, ki jo čutim zdaj med vami na tem sijajnem banketu, pri katerem smo zbrani, da območimo slavne pomine, ki vežejo duše naših dveh narodov. Gospod maršal, nihče ni bil tako poklican, da povelja francosko-jugoslovanske prijateljstvo in bratstvo, kakor vi, slavi maršal Francije in vojvoda Jugoslavije, vi, ki ste znali navdihniti francoske in srbske vojske z vero in z veličastnim zanosom, da so mogli zločiti odpor sovražnika in nesti osovobodilne zastave do krajin mej jugoslovanskega ozemlja. Vaše ime je zapisano z zlatimi črkami na najlepši strani naše zgodovine. Vsi Jugoslavi čutijo do vas najgloblje spoštovanje in hvaležnost. Dovolite mi, da se v njihovem imenu z največjim upoštevanjem poklonim vaši plemeniti osebnosti in da vam obenem izročam priske pozdrave svojega vzvišenega vladarja kralja Aleksandra, ki nikoli ne pozabi slavnih uslug, ki ste jih storili našima dvema domovinama.

Gospodje, vem, da velja čast, ki ste mi jo nočjo iskrali, jugoslovanskemu narodu. To me tem bolj

razvema in mi polni srce s ponosom. Izkušajoč čast Jugoslaviji, so vaše prijateljske misli vsekakor bile pri tistem preizkušenem rodu seljakov, ki so vedno v svoji trpkosti in nemirni preteklosti raje prenašali nevarnosti, kakor da bi se izpostavljali ponižanju in suženstvu. Vsi tisti, ki kolikaj poznajo zgodovino Jugoslavije — koliko dragih in slavnih francoskih imen bi moral tu navesti — so ugotovili, da se na dnu naše duše nahaja na prvem mestu ljubezen do svobode in narodne neodvisnosti, prav tako pa tudi absolutno spoštovanje tuje svobode. To skupno čutenje naših dveh narodov in njuna solidarnost v tem idealu je delovalo v naših združenih dušah in srečih v tragičnem trenutku velike skupne preizkušnje, ki je omogočila našima prijateljskima narodoma, da se še bolje med seboj spoznata in spoštujeta.

Ko je srbskemu narodu in srbski vojski tekla kri iz vseh žil in ko je edini žarek upanja sijal iz mučeniškega izgnanstva, se je Francija materinsko sklonila nad našimi ranami in s svojo viteško dušo združila svojo usodo z našo. V miru, ki smo ga dosegli z največjimi žrtvami naših dragih skupnih pokojnikov, smo vedno obračali svoje poglede in svoje upo k idealu, ki nas je družil in ki je bil, ki je in ki ostane osnovni zakon v viharju mednarodnega življenja. Navzle tegobam mednarodne politike nam donša blagodejni mir in nam bo donal z vsakim dnem novo nagrado zaradi te naše moralne solidarnosti, ki je večja od vseh drugih, ker ti v dušah naših dveh prijateljskih in zavezniskih narodov.

Izrekajoč te želje, gospodje, dvigam svojo čašo v čast predsednika francoske republike g. Lebruna in v čast prijateljske in zavezniske Francije.

Pariz, 13. junija. k. Jugoslovanski zunanji minister Bogoljub Jevtić je ob 5.55 v spremstvu francoskega poslanika na našem dvoru Naggiara in šefa kabineta Markovića odpotoval v Belgrad.

Divjanje teroristov v Avstriji

Nastop velesil proti Nemčiji?

V glavnem se po najhujšem terorju vrača mir v državo

Dunaj, 13. junija. b. V mestu vlada mir, vendar pa se povsod čutijo izredni varnostni ukrepi. Policija je snoči postavila na važnejših prehodnih točkah vse avtomobile in jih preiskala. V dveh slučajih je našla eksplozive. Vsa javna poslopja so zaštrana po policijskih oddelkih in osebe, ki prihajajo v mesto, se preiskujejo od tajnih agentov in policijskih organov. — Snoči je ljudstvo napadlo raznašalce »Abend-Kurierja«, ki je prikrito narodno-socialistično glasilo, jih pretopil in razmetalo in raztrgalo liste. Enako se je zgodilo kolporterjem tudi v pokrajini. Dalje se čuje, da je bilo na zahodni in južni progi zopet poslušen nekaj atentatov, ki pa niso uspeli. Škoda je bila le malenkostna in poškodbe so se takoj popravile. Na donavski obali so našli pet ročnih granat, ki jih je nekdo vrغل proč. Tudi v Innsbrucku so našli v nekem skladišču precejšnjo množico eksplozivnega materiala.

V teku včerajšnjega in današnjega dne so postavljeni po vsej Avstriji tako zvanj krajevni zaščitni oddelki, ki imajo obširna pooblastila. Člani teh skupin imajo pravico aretirati vsakogar, ki jim je sumljiv. Njihova naloga je, da čuvajo javne naprave.

Snoči je bilo več atentatov v Avstriji. Eden izmed teh je bil na progi Dunaj-Budimpešta na sami meji. Štiri osebe so laže ranjene. Materialna škoda ni velika. — V Linču so našli skladišče s 66 kg ekrazita. Del tega razstreliva je bil v skatlah z napisom »Berlin«.

Sestanek Hitler - Mussolini

Italija hoče povedati Hitlerju, kaj misli o neodvisnosti Avstrije

Rim, 13. junija. b. Dopisnik »United Pressa« poroča: Uradni program sestanka med Hitlerjem in Mussolinijem, po katerem bo šel italijanske vlade Mussolini prispel nočjo v Castel di Stira in bo prisostvoval v četrtke jutrajšvi svlačni blagoslovitvi nove avtomobilske ceste, ki veže Benetke s kopnim, nato pa bo odšel na benesko letališče, ki se bo nanj pripeljal z letalom nemški državni kancler Hitler okoli 10 dopoldne. Je vzbudil v svetovni politični javnosti precejšnje zanimanje. V soboto jutraj odpotuje nemški državni kancler Hitler z nazaj v Nemčijo. Posebno se poudarja, da se bodo pogajanja vodila v nemščini, kar tako Mussolini kakor tudi Suvich obyladata ta jezik sijajno. Vsem pogajanjem pa bo prisostvoval nemški zunanji minister von Neurath in italijanski državni tajnik za zunanje zadeve Fulvio Suvich. O vsebini pogajanj doslej ni bilo uradno sporočeno prav ničesar in vse vesti, ki so doslej krožile v tem pogledu, so le časniške domneve. Dopisniku »United Pressa« pa se na merodajnem mestu priznava, da se bo ves kompleks pogajanj razdelil na tri glavne skupine:

1. avstrijski problem,
2. razorožitveno vprašanje,
3. povrnitev Nemčije v Zvezo narodov.

Kar se tiče prve točke, je italijansko stališče znano in od tega stališča šel italijanske vlade Mussolini v nobenem primeru ne bo odstopil, ampak ga bo celo povezal z drugo in tretjo točko. V nobenem primeru Italija ni pripravljena podpirati Hitlerja v znanem nemškem cilju: od Berlina do Bagdada. Nemčija lahko računa na absolutno itali-

Nocoj so zažgali hišo premožnega kmetovalca, ki je veljal za avstrijskega rodoljuba. Njegovo poslopje je 1 km oddaljeno od bavarske meje. Sodijo, da so ga zažgali člani tako zване avstrijske legije, ki so ponoči skrivaj šli čez mejo.

Pariz, 13. junija. b. »Journal« poroča, da se je včerajšnji razgovor med francoskim zunanjim ministrom Barthoujem in italijanskim poslanikom v Parizu grofom Pignattijem v glavnem nanašal na sestanek, ki bo med nemškim državnim kanclerjem Hitlerjem in predsednikom italijanske vlade Mussolinijem in na avstrijsko vprašanje. Italijanski poslanik ga je opozoril na hitlerjevski pokret v Avstriji, ki zavzema čedalje večji obseg. Francoski poslanik je bil mnenja, da bi morali Francija in Italija na podlagi svoje izjave od februarja zavzeti napram temu pokretu svoje stališče.

Begunci že prihajajo

Maribor, 13. jun. c. Po najnovejših političnih dogodkih v Avstriji se zopet ugotavlja, da prihaja v Jugoslavijo dnevno zmeraj več političnih beguncev iz Avstrije. Z vsakim vlakom prihajajo v Maribor begunci, ki so večinoma brez sredstev in povzročajo našim oblastem mnogo skrbi. To so večinoma državni uradniki, ki so bili zaradi svojega prejšnjega prepričanja odpuščeni iz državne službe. Danes je prispel v Maribor neki vseučiliški profesor iz Gradca.

„Times“: Surovo divjanje narodnih socialistov v Avstriji

London, 13. jun. b. »Times« prinašajo uvodni članek o sestanku Hitler-Mussolini in so prepričani, da bo na tem sestanku glavni predmet razgovorov razorožitveno vprašanje in avstrijski problem. Kar se tiče prvega vprašanja, ne bo sporazum med Italijo in Nemčijo niti malo težak. Glede drugega vprašanja, avstrijskega problema, pa se bo najbrž mlatila prazna slama, ker so tozadevna nasprotstva med Berlinom in Rimom naravnost ogromna in je že danes jasno, da ne bo hotel popustiti niti Hitler, še manj pa Mussolini.

Zadnje dni so narodni socialisti pokazali v Avstriji naravnost surovo divjanje in je bilo tako rekoč že ogroženo življenje in premožnje avstrijskih državljanov po skrajno anarhističnih in boljše-vističnih metodah nahujskanih elementov. Ta grusna taktika opravičuje največjo obrambo Avstrije. Nemčija je zaigrala svoje simpatije v inozemstvu, Hitler bo slišal iz ust Mussolinija, da italijanska politika v Podonavju sestoji v tem, da se zavaruje avstrijska samostojnost in neodvisnost, njeno gospodarstvo in njene finance. V tem oziru Italija ni osamljena, ampak lahko Avstrija poleg italijanske pomoči računa tudi na pomoč Francije in Velike Britanije.

Otoke za vojne dolgove

London, 13. jun. AA. Reuter poroča: Ameriški odgovor na noto angleške vlade o vojnih dolgovih, ki je bil izročen danes in ki dopušča možnost plačil z blagom, je zbudil v angleških uradnih krogih ogromno pozornost. Po mnenju teh krogov je to prvi znak, da je ameriška vlada pripravljena na kompromisno rešitev. Predlog, naj bi Velika Britanija odstopila Zedinjenim državam Severne Amerike neke svoje otoke, odklanjajo uradni krogi kot popolnoma nemogoče rešitev. Prav tako pa bi v sedanjih gospodarskih okoliščinah bil popolnoma nemogoč vsak prenos večjih količin rud in gumij. Transfer tega blaga bi povzročil enake težave kakor plačila z gotovino.

Potres v Braziliji

Buenos Aires, 13. junija. AA. Po potresu v pokrajini Cordovi so skoraj vsa poslopja poškodovana. Del teh se bo najbrže zrušil. Gmotna škoda je ogromna. Prebivalstvo prebiva pod sotori ki mu jih je dala vojaka, deloma v železnih vozovih. Večje število ljudi je anjelih. Vlada je odobrila večje kredite za prvo pomoč.

Ob morju odločitev

Med tem ko Evropa svoje silne politične in gospodarske sile vedno bolj izrablja in troši v neprestanih medsebojnih prepirih in sporih, se na obalah Velikega oceana dogajajo jako pomembni dogodki, ki bodo odločilni za bodoče človeške rodove. Ze danes vidimo, da v odločilni borbi med Moskvo, Tokijem in Washingtonom Evropa skoraj ne igra nobene vloge več, čeprav bi ji po njenem številu in moči pripadala vsaj vloga četrtega partnerja. Tudi na obalah Tihega oceana gre za odločilne evropske interese, a vendar mora brezmočna, notranje raztrgana Evropa igrati le še klavno vlogo nezadovoljnega opazovalca. Kar se odloča na Daljnem vzhodu, se odloča brez Evrope in proti Evropi. Več kot 2000 let je bila Evropa tista, ki je odločevala usodo narodov, danes pa se je težišče svetovne politike prvič po tisoč letih zopet premaknilo na obale Tihega morja, kjer se oblikujejo obrisi novih velikih imperijev. Poleg Japonske, ki s Korejo in Mandžurijo kontrolira danes nad 120 milijonov ljudi, in Severne Amerike z enakim številom prebivalstva, je v naglem razvoju oblikovanje južno- in srednjeameriškega imperija, ki bo tudi štel nad 120 milijonov prebivalcev. Meddržavne konference v Valparaisu in Guatemali so pokazale že prve konkretne oblike južnoameriškega imperija.

Kakor bo našim čitateljem znano, je ameriški kongres 16. marca letošnjega leta sklenil, da se Združene države odpovedo Filipinom. Takoj naslednji dan je predsednik Roosevelt sklep kongresa sprejel in potrdil. To dejanje ameriške vlade pomenja silno važno preureditev sil v Tihem oceanu. Amerika s tem trenutkom prepušča nadoblast nad vzhodno Azijo in nad zapadnimi deli Tihega oceana japonskemu imperiju, med tem ko se sama potegne nazaj za črto Havajskega otočja. Lahko je mogoče, da so bili tudi gospodarski in socialni momenti (konkurenca filipinskega sladkorja in številno preseljevanje Filipincev v Ameriko) važni za tako dalekosežni sklep. Toda nihče ne dvomi, da je odločilne važnosti bilo vendarle dejstvo, da se Amerikanci zavedajo, da bi v vojnem konfliktu z Japonsko vojaštvo ne mogli držati svojih pozicij na Filipinih.

Sicer se je v povojnih letih nekaj časa zdelo, da je gospodarska in življenjska iska Amerike neomejena in da bodo Amerikanci s svojo silo obljeli ves svet. Mnogi njihovi gospodarstveniki in politiki so gledali v Filipinih pripravo bazo za prodiranje v osrčje Azije, zlasti pa na ogromno kitajsko ozemlje. Toda časi so se med tem zelo spremenili. Ameriko je strahotno zvil gospodarska kriza, med tem ko je vojska in gospodarska sila Japonske od leta do leta bolj naraščala. Daljnovidni državnik Roosevelt je dobro pretehtal, kaj je mogoče in česa Amerika ne zmore, pa je opustil sanje o azijskem pohodu in se omejil na gospodarsko in vojaško črto, ki jo Amerika brez rizika more držati.

Po tej odločitvi bo japonski imperij dobil proste roke v Aziji in na morju zapadno od Havajskega otočja. Seveda je samo vprašanje časa, kako dolgo se bodo Filipinci mogli veseliti svoje, tako vroče zaželjene svobode. Kajti japonski imperij je na azijskih trdnih tleh s posestvom Mandžurije popolnoma satuziran. Njena udarna sila se

bo poslej razvijala proti jugu — proti Filipinom. Po vsej verjetnosti ne bosta mogli ne Rusija pa tudi ne Anglija več računati na kako izdatnejšo ameriško pomoč v zapletljajih na Daljnem vzhodu. Z opustitvijo Filipinov je Amerika priznala svojo desinteresanost na vzhodnoazijskih vprašanjih.

★

Filipinsko otočje, ki ga je leta 1521 odkril Magalhaes, je bilo od 1565 leta dalje spansko last in je ostalo do pariškega mira leta 1898, ki je končal špansko-ameriško vojno. Amerikanci so dobili Filipine od Špancev za 20 milijonov dolarjev. Filipinsko otočje šteje čez 7000 otokov razne velikosti s skupno površino 300.000 kvadratnih kilometrov. To je nekako površina Italije. Prebivalstva je 12 milijonov; raznih plemen, ki predstavljajo neko mešanico malajskih in melanezijskih elementov. Štiri petine prebivalstva je katoliške veroizpovedi.

Ze Španci so zadnja desetletja vedno imeli opravilo z upori domačinov. Tudi Amerikanci so šele po ogromnih krvnih in denarnih žrtvah posilali gospodarij otočja, ki so ga nato vzurno uredili, škornj 70 odstotkov izvoza, čigar skupna vrednost presega 150 milijonov dolarjev, gre v Ameriko. Pa tudi pri uvozu (nekako za 100 milijonov dolarjev) je udeležena Amerika s 60 odstotki. Glavni izvozni predmeti so volna, sladkor in tobak. Filipinski sladkor je zlasti delal konkurenco domačemu ameriškem. Zato je razumljivo, da so zlasti farmarji pritiskali na vlado, da se odpove Filipinom. Pri sedanjem političnem in gospodarskem stanju je torej razumljivo, da Filipinci kljub veselju, ki ga uživajo nad doseženo svobodo, vendar niso popolnoma zadovoljni. Saj bodo izgubili ameriški trg, poleg tega bo pa Amerika poslej zaprla njihovi številni emigraciji.

Za prehod k popolni državni samostojnosti in suverenosti določa pogodba sledeče: 4. julija 1934 bo ameriška zastava sneta, ki je dozdaj plapolala nad otočjem. Do leta 1936 mora filipinska vlada izdelati ustavo, s katero mora predsednik Amerike izraziti svojo soglasnost. Takoj nato mora biti ljudsko glasovanje o novi ustavi in če bo sprejeta, mora ameriški generalni guverner v roku 30 dni pozvati zbornico, da izbere novo vlado. Od tega dne dalje zastopa Ameriko v glavnem mestu Manili visoki komisar v lastnosti poslanika, republika pa imenuje v Washingtonu svojega diplomatskega zastopnika.

Gospodarska klavzula določa, da za dobo 10 let za vse uvozne blago, ki prihaja iz Filipinov v Združene države, veljajo običajne ameriške tarife določbe za uvoz tujega blaga. Izseljeniška kvota za Filipince pa je določena s številom 50 na leto.

Gospodarska bodočnost Filipinov je torej ravno tako temna kakor politična. Zelo verjetno je, da bo sen o samostojnosti zelo kratek, čeprav so Filipinci desetletja zanj žrtvovali poloke svoje najboljše krvi. Sicer je Amerika obvezana, da nadaljnjih 10 let brani samostojnost Filipinov, toda iz te platične določbe si nihče ne bo nič storil. Najverjetneje je, da bo japonski imperij prav v kratkem razvil nad Filipini zastavo vzhajajočega solnca...

Zbor hotelirjev in gostilničarjev

Belgrad, 13. junija. m. Tu je konferenca predstavnikov hotelske industrije in gostilničarske obrti iz vse države. Na dopoldanskem sestanku se je v glavnem razpravljalo o vprašanju, kako naj se plačuje banovinska trošarina na vino in žganje. Izdelala se je tudi posebna spomenica v sporazumu s predstavniki vinogradov, ki jo je posebna delegacija danes dopoldne izročila finančnemu ministru Djordjeviću. Na konferenci pa so se pretresala tudi vprašanja glede sanacije hotelske industrije. V tej zadevi se bo vršila še posebna konferenca predstavnikov hotelske industrije, katere se udeležijo zastopnik trgovinskega in finančnega ministrstva in zastopnik Državne hip. banke. V to svrhu je pripravljen poseben kredit. Popoldne se je konferenca nadaljevala in je bil na njej sprejet sklep, da se letošnji kongres hotelirjev in gostilničarjev sestane meseca oktobra v Zagrebu.

Pojasnilo k agrarni reformi

Belgrad, 13. junija. AA. Pri razlaščenju zemljiš na veleposessivih so ugotovili, da se pogostokrat na parcelah, določenih za razlaseitev, oziroma na robovih njiv, livad in pašnikov nahajajo starejša debla hrastov in drugih dreves, za katera zahtevajo veleposessivniki posebno odškodnino. Skličejo se na zakon o likvidaciji agrarne reforme, ki določa le odškodnino za zemljo in zgradbe, ki se z zemljiščem razlase.

Radi pravilnega tolmačenja te odredbe zakona o likvidaciji agrarne reforme je kmetijsko ministrstvo izdalo tole pojasnilo:

Sadno drevje brez razlike, grmovi in druga drevesa, ki so v prvi vrstini izpod 30 cm v prečniku debela, preidejo v last agrarnih subjektov kot sestavni del razlaščenega zemljišča. Veleposessivnikom pa se zanje ne prizna nobena posebna odškodnina poleg zakonite odškodnine za zemljišče.

Za drugo drevje, debelo nad 30 cm v prečniku in v prvi vrstini bodo komisije za likvidacijo agrarne reforme dovolile lastnikom, da ga lahko v določenem roku poseejo in da stebila odpeljejo, če se z agrarnimi subjekti ne sporazumejo o višini odškodnine.

Vlasiajte oravočasno prošnje

Ljubljana, 13. junija. AA. Kr. banska upr. dravske banovine objavlja tole: V Službenih novinah št. 131 od 11. junija 1934 je objavljen razpis prostih mest na narodnih šolah. Rok, do katerega morajo biti prošnje nabanski upravi, je nadaljšan do 1. julija. Kasnejše vlozene prošnje se ne bodo vpoštevale.

Osebnosti

Belgrad, 3. junija. AA. Premeščeni so: za višjega kontrolorja pošte v Čakovcu Ciril Jeleč, višji kontrolor pošte v Djurdjevcu, za inšpektorja pošte v Ljubljani Pavel Krulaj, inšpektor pošte Gornja Radgona, za kontrolorja pošte v Gornji Radgoni Franc Brumec, kontrolor pošte v Cantolvi, za kontrolorja pošte v Cankovi Rikarda Gselman, kontrolor pošte Maribor I.

★

Belgrad, 13. junija. AA. Danes je državno sodišče za zaščito države izreko obsojlo proti Barbari Gee, obtoženi zaradi vohanstva v korist neke tuje države. Obsojena je na 4 leta robije in 5 let izgube častnih pravic.

Viharji v Hondurasu

Newyork, 13. jun. p. Po dosedanjih poročilih so viharji v državah San Salvador in Honduras zahtevali več tisoč smrtnih žrtve. Danes prihaja vest, da je tornado uničil v chilskem mestu Concepcion okoli 50 hiš. V več predelih Argentine je zapadel sneg. Nad Buenos Airesom in okolice je divjala huda nevihta, ki je napravila ogromno škodo, ki gre v več desetih milijonih pezov. Iz srednje Argentine pa prihajajo poročila o potresih, ki so porušili več hiš.

Obnoreli konzul, ki je domala povzročil vojne zapletljaje

Nanking, 13. junija. p. Pred dnevi je vzbudilo zanimanje javnosti dejstvo, da je izginil japonski vicekonzul v Nankingu Turamoto. Pogrešali so ga že več dni in japonska vlada je ukrenila vse, da napravi iz tega veliko politično afero. Kitajska vlada se je morala že opravičiti, poslala pa je svojo poltejo, ki je Turamoto iskala vsepovsod. Danes so ga dobili kitajski policisti živega v cesarski grobnici v Nankingu. Bil je popolnoma brez moči ter je ležal na tleh. Če ga ne bi dobili, bi mogoče umrl. Pravijo, da ga je k temu privedla duševna zmedenost.

Politično šolsko leto v Nemčiji

Berlin, 13. junija. b. Vse kaže, da se bo v Nemčiji vpeljalo v srednji šoli obvezno politično šolsko leto. Vodja nemškega dijaštva dr. Stäbe je imel v Triერი govor, v katerem je dejal, da se bodo odslej vršili zrelostni izpiti že po končanem 7. razredu, 8. razred srednje šole pa se bo presozval v politično šolsko leto.

Drobne vesti

Belgrad, 13. junija. m. Šemkai so prispeli delegati Zveze mest kraljevine Jugoslavije, ki bo o imeli jutri svojo sejo zaradi zakonskega osnutka o mestnih občinah. Predsednik Zveze mest, zagrebški župan dr. Krbek je za jutrišnje razpravo izdelal celo razpravo o novem zakonskem osnutku.

Bern, 13. junija. AA. Narodni svet je z ogromno večino odklonil socialistični predlog o priznanju Sovjetske Rusije.

St. Etienne, 13. jun. c. Včeraj je prišlo tujaj do zelo težkih spopadov med nacionalisti in komunisti. Komunisti so na ulicah postavili barikade. Policija je naskočila te barikade in je boj trajal več ur. 200 oseb je lahko ranjenih, 15 pa hudo.

Mantua, 13. jun. c. V severni Italiji je včeraj strela treščila v šolo, ki je bila polna otrok. Zaradi strela se je onesvestilo 22 otrok, med ujetilstvom in ostalimi otroci pa je nastala silna panika. Vsi so namreč bili prepričani, da je onih 22 otrok ubitih. Toda kmalu se je pokazalo, da so še vsi živi.

Kanton, 13. jun. p. Na nekem kitajskem parniku je eksplodiral parni kotel. Vsi potniki, ki so se nahajali na parniku, so mrtvi. Mrtvih je nad 200 oseb.

Varšava, 13. jun. c. Poljska pripravlja veliko znanstveno ekspedicijo na severni tečaj.

Rim, 13. junija. AA. Končnega finančnega efekta nogometnih tekem za prvenstvo sveta še ni mogoče določiti. Ze zdaj so ugotovili, da so se vse tekme končale s presegom. Končna tekma med Italijo in Češkoslovaško je vrgla 750.000 lir (3 milijone Din).

Berlin, 13. junija. AA. Tu sta Aljehin in Bogoljubov odigrala svojo 25. igro za prvenstvo sveta v šahu. Igro je dobil Aljehin.

Pevsko društvo jugosl. železničarjev na obisku v Romuniji

Bukaresta, 13. junija. AA. Rador poroča: Pevsko društvo jugoslovanskih železničarjev je prispelo v Bukaresto, kjer so jih tople pozdravili zastopniki romunskih železnic, predstavniki jugoslovanskega poslanstva in velika množica. Po prihodu so jugoslovanski pevci zapeli romunsko in jugoslovansko himno. Nato so jih prisotni predstavniki pozdravili. Po ogledu mesta so snoči priredili koncert v veliki dvorani »Ateneja«. Koncertu so prisostvovali jugoslovanski poslanik v Bukaresti Colak-Antić z osebjem poslanstva, predstavniki oblasti in romunske družbe. Dvorana je bila nabito polna. Jugoslovanski pevci so želi s svojimi izvajanjmi krasen uspeh. Po koncertu jim je pevsko društvo romunskih železničarjev priredilo banket. Gosli si danes ogledajo okolice Bukareste. Po koncertu v radiju odpotujejo jugoslovanski pevci v Sinajo, Brašovo in Konstanco.

★

Belgrad, 13. junija. m. Finančni minister Djordjević je predložil Narodni skupščini zakonski osnutek o državnem računovodstvu in zakonski osnutek o državnem pravobranilstvu.

† Župnik Jakob Rožman

V torek popoldne je razsajala nevihta po Kozjaku in okolici. Ob pol 3 popoldne je udarila strela v župnišče pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu. Župnika Rožmana so nato našli mrtvega v sobi. Malo prej je prišel iz šole domov. Ne ve se, ali ga je zadela strela ali kap.

Gospod župnik Rožman je bil rojen 26. julija 1876 v Radgoni. Studiral je gimnazijo in bogoslovje v Gradu. Kot zaveden Slovenec je prošil za slovensko župnijo Sv. Duh na Ostrem vrhu, katero je nastopil dne 16. novembra 1903. Po preobratu je bila župnija pridružena lavantinski škofiji in tako je prišel g. župnik v vrste slovenske duhovščine. Skrbno je čuval slovensko točko Sveti Duh na Ostrem vrhu in širil med župljani vsko in narodno zavednost. Velika slovesnost je bil za celi okoliš vsakoletni binkoštni praznik, ko je obhajala župnijska cerkev svoj god ali obletnico. Od oddaljenih krajev so vsakikrat prihiteli verniki k Sv. Duhu. G. župnik je skrbel, da se je praznik vedno slovesno obhajal in da so bili domačini in tuji vzradoščeni. Sam šaljive narave, je vedel tudi drugim povedati vedno kaj šaljivega in dobročrtnega. Zato se ga je ljudstvo oklenilo z vso ljubeznijo kot dobrega skupnega očeta. Dobro so ga poznali tudi razni izletniki, ki so v zadnjem času vedno pogosteje obiskovali lepo izletniško točko s prekrasnim razgledom. Njegove zasluge in vrline je cenila tudi višja cerkvena oblast, pokojni knežof dr. Andrej Karlin ga je imenoval za svojega duhovnega svetnika. Naj blagi gospod na visokem hribu Sv. Duha, kjer je zvesto pasel ovce Gospodove celih 28 let, v njegovi aredi mirno v Gospodu počiva. Pogreb bo danes ob 10 dopoldne iz župnišča.

Donos k politični morali

Zadnje čase večkrat kaj beremo v »Jutru« o raznih fašizmih (še ni dolgo, kar te besede v glasilo Knafljeve ulice kar ni bilo zaslediti). Toda medtem, ko mu italijanski in Hitlerjev fašizem očitno imponirata in prijata, se kar ne more pomiriti radi diktature v Avstriji, za katero si je »Jutro« — originalno kakor vedno je — izposodilo pri marksistih skovanko »klerofašizem«. In čujte, ljudje božji: »Jutro« se med drugim zgraža celo nad političnim ovadstvom, ki je baje v teku v sosednji republik! Režima v Avstriji nihče pri nas ne brani in ne zagovarja, čeprav bi bombnih atentatov na mostove, česte in železnice tudi oblast kje druge najbrže ne gledala mirno in prekrizanih rok — kaj misli, gospoda pri »Jutru«? Naj malo pomisli, pa ne bo treba toliko zavijati oči. Toda če se pri pri nas »Jutro« ne more razpisati o avstrijskem »klerofašizmu«, je kakor bi uzmovil teklo po ulici in kričal na vse grlo: »Primitite tatule! Kajti ni ga v Evropi ne črno ne rjavo ne zeleno in ne rumeno barvanega fašizma, ki bi uteleševal v sebi temnejše politično reakcionarstvo in pa idejno večjo sterilnost, kakor veje iz »Jutra« in njegove okolice. Kaj vse je to »napredno« (sic!) glasilo zagovarjalo, kakšnih političnih metod se je posluževalo — je še prav vsem v svežem spominu in ne bo tako kmalu pozabljeno. Zato je vnebovpijoča nesramnost, da se s takimi stvarmi sploh upa v javnost. Še bolj pa se vara »Jutro«, če misli, da se bo s spretnim mešanjem pojmov rešilo pred napredujočim razkrojem, ki ga vedno bolj zajema. Bolje bi bilo, da bi »Jutro« razpisalo med svojimi zelo razredčenimi bralci anketo: Kako čim častneje likvidirati? To bo bolj vlekló, kakor pa banjanje o fašizmih po svetu — v njegovih ustih.

Občinske volitve v Križevcih pri Ljutomeru

V ljubljanskem tedniku »Edinost« beremo o občinskih volitvah v Križevcih pri Ljutomeru to-le: »Volilni odbor je takrat (oktobra 1933) proglasil izid volitev tako, da je kandidatna lista JNS dobila 358, opozicijska lista pa le 296 glasov. Ugotoviti moram, da predstavnikoma opozicijske liste takrat sploh ni bilo dovoljeno vršiti kako kontrolo nad glasovanjem in zapisovanjem oddanih glasov. Za kontrolo sta se morala posluževati zelo primitivnega sredstva, namreč štetja glasov na eno ali drugo listo s pomočjo koruznih ali kavnih zrn, ki sta jih spuščala v levi oziroma desni žep. S tem enostavnim, pa popolnoma zanesljivim štetjem oddanih glasov sta točno ugotovila, da je prešla lista JNS le 188, opozicijska lista pa 443 glasov, kar sta omenjena predstavnikoma opozicijske liste potrdila tudi pod prisego.

Pri ponovnih občinskih volitvah dne 23. maja je sicer bilo dovoljeno predstavnikom opozicijske liste zabeleževati glasovanje vseh volilcev, nista pa nikakor smela kontrolirati zapisovanja zapisničarja, ki je bil postavljen celo iz druge občine. Volilni odbor je pri ponovnih volitvah proglasil volilni izid tako, da je dobila lista JNS kar 408, opozicijska pa komaj 213 glasov. Oba predstavnikoma, katerih točno zabeleževanje sta stalno nadzirala tudi občinska odbornika in namestnika, sta pripravljena pod prisego potrditi, da je po njunih točnih zapiskih dobila lista JNS le 301 glas, lista opozicije pa točno 317 glasov. Z ozirom na omenjeni, uradno proglaseni izid je bilo JNS priznanih 21 občinskih odbornikov, opoziciji pa le tri.

Huda nesreča na Črnučah

Ljubljana, 13. junija.

Danes dopoldne se je na Črnučah zgodila izredno huda nesreča. Streho električnega transformatorja je dopoldne popravljal 32-letni Franc Trknar, kleparski pomočnik pri tvrdki Mihelčič na Tyrševi cesti 41 in stanujoč v Jenkovi ulici 3. Okoli pol enajstih pa je izgubil ravnotežje ter je strmo glavlil približno kakšnih 10 metrov globoko. Trknar je obležal s strašnimi poškodbami. Poškodovan je na glavi, na hrbtu, po vseh udih. Desno nogo si je zlomil tako, da je odlomljeni del visel pri telesu samo še pri koži. Poklican je bil reševalni avto, ki je nesrečnega prepeljal v bolnišnico. Pri vseh poškodbah pa je bil Trknar še pri zavesti. Njegovo stanje je zelo resno. Četudi se zdravnikom posreči rešiti mu življenje, bo skoro gotovo ob nogo.

Ubit pred lastno hišo

Sv. Jernej pri Ločah, 12. jun.

V ponedeljek, 11. t. m. zvečer je prišel nek znan delavec k hiši posest. Bogatina Matije, na katerega je imel poljo zaradi neke pravde, v kateri je bil obsojen. Prišlec je Bogatina poklical iz hiše ter ga začel pretepati z verigo in kolom, dokler se je ta kaj gibal.

Napadenega so potem domači zanesli v hišo, kjer je kmalu izdihnil, ne da bi se bil zavedel. Zapuščena žena in tri sinove.

Napadalec je znan, da je nasilen človek, ker je že pred leti zabodel do smrti nekega fantja.

Predlogi Zveze mest

k novemu zakonu za mesta

Ko je bil predložen vladni načrt zakona za mesta, se je v Belgradu zbralo k plenarni seji Zveze mest kraljevine Jugoslavije 80 mes nih županov in zastopnikov. Na tem zborovanju je Zveza mest ugotovila svoje stališče ter izvolila poseben odbor, ki bo preštudiral zakonski načrt za mesta ter podal svoje opombe in dopolnila. Prihodnja plenarna seja tega odbora bo 14. t. m. v Belgradu.

Na plenarni seji Zveze mest je bila po dolgi obravnavi soglasno sprejeta daljša resolucija, iz katere povzemamo te glavne misli:

1. Zveza mest najprvo prosi, naj bi se ob izdelavanju definitivnega zakonskega načrta za mesta vpoštevala predstavitve in resolucije Zveze mest, sprejete na kongresu Zveze mest v l. 1932 in 1933.

2. Zveza mest prosi, da bi kraljevska vlada v smislu večkratnih obljub uradno poslala definitivni zakonski načrt o mestih Zvezi mest kot vrhovnemu komunalnemu zastopstvu in naši kraljevini, da bi o nem mogel podati svoje mišljenje. To svojo prošnjo Zveza mest utemeljuje v resoluciji s tem, da mesta zastopajo 2 milijona prebivalcev, ki plačujejo 507,707.393 Din neposrednih davkov državi, medtem ko 4280 podeželskih občin z 11 milijoni prebivalci plačuje le 557,238.844 Din neposrednih davkov. Iz tega Zveza mest v svoji resoluciji sklepa na potrebo, da bi moral novi zakon za mesta dati mestom pogoje za živahen in krepak napredek, kar bi bilo le v korist narodnemu gospodarstvu in finančni moči države.

3. Zveza mest je tega mišljenja, da je popolna z ničemer neokrnjena samouprava mest pogoj, brez katerega ni ne državne, ne komunalnega napredka, vsled česar mora prihodnji zakon za mesta v najpopolnejši meri zadovoljevati želje in zahteve po široki mestni samoupravi.

4. Mesta že sedaj opravljajo najvažnejša opravila splošne uprave. Mnogo ei prizadevajo in veliko žrtvujejo, da bi zgradila kulturne, zdravstvene in higienske ustanove, prizadevajo si za socialno skrbstvo ter doprinasajo za državne ustanove, za državna poslopja in promet. Celó zadolževala so se, da bi izpolnila naloge, ki so jim naložene z raznimi zakoni. Zaradi tega prosijo, da bi se z novim zakonom prepustila izdatna sredstva, da bi mogla mesta ustreči vsem nalogam, katere jim zakoni

nalagajo. Zveza mest prosi, naj bi se poleg enotnega zakona o samoupravi mest sklenil tudi zakon o samoupravnih finančah. Ta zakon bi moral nuditi vse možnosti in reforme pri ustvarjanju socialno pravičnejših virov dohodkov, a v mejah najširše finančne avtonomije mest. Na ta način bi mesta mogla razviti svoj komunalni program in izvesti vse tiste socialno-komunalne reforme, katere so brez krepke finančne podlage nemogoče.

5. Zveza mest prosi, da bi tistim mestom v državi, katera so doslej opravljala splošno upravno oblast 1. stopnje, ta splošna upravna oblast še dalje ostala, da bi mogla uspešno opravljati naloge, katere jim je namenil zakon o notranji upravi. Izkušnja je pokazala, da so mesta ta opravila dobro opravljala ter da so tudi samoupravne posle uspešneje izvrševali, ker se ti posli bolje izvršujejo, če ima mesto v svojih rokah vso upravno oblast. Samo mesta morejo poskrbeti za napredek industrije, trgovine in obrti, ker teh poslov ne opravljajo samo birokrateko, ampak tudi z drugimi sredstvi, posebno s skladnim sodelovanjem, z meščanstvom. Mesta pa, katera teh poslov doslej niso izvrševala, naj imajo možnost, da se sama odločijo, katere posle splošne uprave hočejo prevzeti.

6. Zveza mest, ki zastopa široko in polno samoupravo mest, prosi, naj bi se posebno poskrbelo za dobro organizacijo mestnega predstavništva in mestnih oblasti, posebno pa za enotnost in izbor vodstva, vsled česar naj bi meščani (volilci) smeli voliti ves mestni svet, predsednik pa naj bi se volil v mestnem svetu. Ako pa bi se iz višjih razlogov ena tretjina mestnih svetnikov imenovala iz vrst strokovnjakov, naj se volitev drugih izvrši po čistem proporciju, volitev predsednika mesta pa prepusti celemu mestnemu svetu. Posamezna mesta naj bi pa imela možnost, da bi s svojim statutom določila prejšnji način volitev mestnega predsednika.

7. Zveza mest prosi, da bi zakon omogočil ustvarjati razne oddelke, da bi se izvedla racionalna notranja dekoncentracija uprave v korist prebivalstva, posebno tistega, ki stanuje daleč iz središča, kakor tudi v interesu hitrejšega delovanja osrednjih mestnih oblasti, ki so sedaj v velikih mestih preobremenjene z delom.

Sem in tja po Zagrebu

O novem zagrebškem nadškofo

Kaj pravi Zagreb o novoimenovanem nadškofo, Ni važno samo to, marveč tudi ono, kaj novoimenovanec reče o Zagrebu. Glede prvega tole: prve dni po imenovanju je vse strmeló. Saj so pol leta neprestano modrovali po vsej nadškofiji in celo po časopisju... vsakdo si je mislil, da ga zanima tudi to... Pa je bilo imenovanih vsakovrstnih oseb... menda vsaj 12, če ne več... eni so bili preveč »ultramontanci«, drugi preveč »politični«, tretji premalo »sodobni«, nekateri premalo »zagrebški... Kar hitro je dobil kako marko tisti, čigar ime je bilo spominjano v zvezi s koadjutorstvom. Pa kakor tudi se je javnost za to zanimala, prav z osebnostjo novoimenovanega si pa ni dala opraviti kar nič... Podobno, kot je bilo pred pol stoletja s papežem Leonom XIII... Pa je žreb zadel ravno njega...

Presenečena je bila javnost, da prvi dan sploh ni prišla do nikakega stališča. Drugi dan so že imeli »stališče« tisti, katerih je prvo načelo: »sudri popa« in so hiteli ustvarjati nerazpoloženje z raznimi namigovanji. Tretji dan je bilo mnenje vseh umerjenih ljudi: tega je kar zares izbral Sveti Duh. In to mnenje tudi drži, ker je novoimenovani, če tudi po letih še mlad, mož, ki razume zahteve našega časa in naših razmer, ki je že doslej videl težične verske potrebe v smoteno upeljanem katoliškem časopisju in vzgoji duhovskega naraščanja...

Kot duhovnik je le malo let delavec v vinogradu Gospodovem, a je v teh malo letih imel posla s kočljivimi zadevami, kjer je šlo za prave razkole. Izkazal se je kot mož spretnega nastopa, a obenem nezlomljive odločnosti... Zopet je pokazal spretnost pretekli teden, ko je v župniji Lukač pri Virovitici grozila nevarnost odpada v starokatoliško vero. Ko je bil pretekli petek tam veliki semenj, je bil napovedan prihod starokatoliškega duhovnika, ki bo sprejemal v svojo vero. Pa je prihitel dr. Stepinac in ves narod se je zbral, da ga slovesno sprejme... S tem je bila situacija ugodna, da se odstrani ono, kar je bilo sporno... Ko se je novoimenovanec poklonil zagrebški kaptolji, si je s svojo odkrito besedo osvojil srca vseh, ki so mu zagotavljali svojo pomoč

Rudarji v Lešah še vedno v bedi čakajo na premog

Leše pri Prevaljah, 12. junija.

Dne 28. maja je bil tukaj strokovnjak iz Neničje. Pa kaj je povedal? »Še tri metre, pa bo premog«, se je glasil odgovor. Tako so namreč pokazali aparati. Tudi vodstvo rudnika računa, da bo premog odkrit do konca junija. In tako čakajo rudarji. — Ze štiri mesece čakajo.

Saj vendar tudi leški rudarji danes vedo, da nikjer na svetu ni raja, kjer bi se ljudje mogli pohvaliti: tukaj je dobro. Rudarji tudi vedo, da gospodarska kriza stiska ves svet, a vendar niso nikoli pričakovali, da jih bo življenje prignalo tako daleč, da bo njihov kruh tako grenak. Morda celo ni več daleč tisti čas, ko bodo gledali, kje je še zadnja skorjica grenkega kruha. Ali bodo morali leški rudarji, žene in otroci v resnici doživeti ta dan? Strašna mora, ki leži nad Lešami, še ne bo kmalu izginila; ostali bodo še dolgo upadli obraz, čeprav najdejo premog.

Taki so dnevi leških rudarjev. Srečujejo se na cesti in se komaj pozdravijo. Ta in oni malo pokramlja nekaj vsakdanjih besed in gre naprej, kakor je prišel. Beda jim pije kri. K vsemu je prišla, pri vseh je gost, vse stiska in tlači, vsem se šibe ramena.

Kolikor delavcev še dela, pa prejema večnoma same bone za izplačilo. In tako je izjavil neki trgovec, da bonov sploh ne bo več sprejemal, ker jih v roku ne more izmenjati za denar. — Bonov pa ima reci in piši za 50.000 Din.

v težki nalogi, ki mu je namenjena v življenju. Tako sodi o odlični osebi novo imenovanega javnost, a njegova misel o nalogi, ki ga čaka, je izražena z njegovo besedo, da je to križ, težak križ, ki ga je odklanjal, a ker ga odkloniti ni mogel, se zanaša na Boga, da ga bo podprl, pa tudi na duhovne sobrate, da mu bodo z razumevanjem sledili. Tudi to je napovedal, da bo prvo in čez vse božja in cerkvena postava.

V vrsti jubilejnih umetnostnih razstav je sedaj tretja, ki kaže 98 umetnin novejših slikarjev. Motivi, ki jih razstava vsebuje so jako pestri. Največ je pokrajinskih idil, jako mnogo bibličnih predstav, portretov in tudi narodopisnih zamisli. V vsej zbirki najbolj privlačna je Čiškočeva »Pieta«. Višek umetnosti je podan v čudovitem svetlobnem efektu zahajajočega solnca. Pa tudi drugi mnogostevilni produkti tega umetnika so originalni in polni umetniš-

Haloški komunisti pred sodiščem

Maribor, 13. junija.

Danes je bila pred velikim senatom tukajšnega okrožnega sodišča razprava proti trem posestnikom in dvema poljskima delavcema iz Halož, ki jih je državno pravdnišvo obtožilo radi komunistične propagande. Na zatožni klopi so se znašli 48-letni posestnik Jožef Merc iz Belavškega, 45-letni Franc Kmetec, posestnik iz Zg. Leskoveca, 41-letni posestnik Alojz Kranjc iz Skorišnjaka in brata Emeršič: 34-letni Anton ter 29-letni Alojz, oba poljska delavca iz Malega Okčna.

Dne 5. januarja so bili raztreseni v Leskovcu, Skorišnjaku in okolici letaki s komunistično vsebino. Orožniki so takrat zaman poizvedovali za izvorom letakov. Do odkritja izvora in razširjalcev letakov jih je privedel zgolj slučaj. Doznali so, da je kupil Emeršič vojaške hlače, kar je po zakonu strogo prepovedano, pa so mu napravili dne 24. marca t. l. hišno preiskavo, da bi našli osumljene hlače. Pri tej priliki so čisto nepričakovano našli tudi 11 le-

8. Pri reševanju položaja občinskih uslužbencev Zveza mest zahteva, da pri urejanju vseh službenih odnosov odločajo izključno le mesta v svojem samoupravnem delokrogu, da mestni sveti izdajajo službene pragmatike, da postavljajo občinske uslužbence in določajo višino njihovih prejemkov v okviru krajevnih, gospodarskih in finančnih možnosti. Zveza mest predlaga, naj se občinski uslužbencem s prihodnjim zakonom za mesta prizna stalnost, pravica osebne in družinske pokojnine, obvezno socialno in zdravstveno zavarovanje ter absolutna nepremakljivost. V zvezi s tem prosi Zveza mest, naj se pri urejanju službenih odnosov mestnih uradnikov in njihovih prejemkov, kakor tudi dosežanih pokojnin potrdi načelo pridobljenih pravic. V ljudstvu je treba ob vsaki priliki utrditi zaupanje v pravo, v pravni red, z zakonom storjen, v zakonito pridobljene pravice. Zveza mest prosi, da bi to vrhovno načelo popolnoma bilo izraženo v zakonu za mesta.

9. Zveza mest prosi, da bi se v odredbah o nadzorstvu s strani državne uprave, posebno v finančnem nadzorstvu, zagotovila kontrola v okviru samoupravnega načela, kjer bi smiselnost ocenjevali mestni organi. Poleg tega prosi, da bi bilo nadzorstvo tako urejeno, da bi bilo administrativno lahko in da bi se vedel tega vsi posli brez zamude lahko vsršli. Posebno velja to za gradbene posle, kjer bi vsaka zamuda povzročila stroške.

10. Zveza mest prosi, da bi v zakonskem načrtu določil Zveza mest kraljevine Jugoslavije kot stalna in prisiljena zveza mest.

11. V tem delu resolucije se Zveza mest obrača proti temu, da bi prebivalec občine po 10 letih imel pravico postati član občine, češ, da bi bilo to za mestne občine preveliko finančno breme.

12. Kakor gospodarska delavnost celote in socialna struktura mest ter kulturni napredek države zahtevajo, naj mesta kot gospodarska in kulturna žarišča imajo svoj poseben zakon, tako je tudi najvišji interes države, gospodarskega poleta in komunalnega napredka, da imajo glavno mesto Belgrad kakor tudi druga banovinska središča svoje posebne zakonske odredbe za svojo komunalno organizacijo. V zvezi s tem naj se kraljevski vladi da zakonsko pooblastilo, da more na predlog mestnega predstavništva izdati uredbe z zakonsko močjo za vsa ta omenjena mesta.

kega črta. Bil je vojaškega rodu in je tudi svoji umetnosti vdahnil nekaj bojevitihi nijans in je imel posebno veselje za heroične motive. Neko posebno milino je vdahnil svojim umetninam frančiškan Medovič. Njegov Frančišek Asiški spada gotovo med najdovršenejše slike tega svetnika. Na svoj način originalen je tudi Bukovac, čigar »Crnagorka« spada med najodličnejše umetnine. Originalen pa je on bolj po svojem ahasverskem življenju, kot po svoji umetnosti. Prišel je v Ameriki kot delavec v neki livarni, nadaljeval kot natakari, ki je po strani tudi sobe slikal, pozneje podprl po Strossmayerjevi naklonjenosti prišel v Pariz, kjer se je v umenosti poglobil in si malo po malo pridobil tudi znano umetniško ime. Njegova privlačnost je prav v njegovi naravnosti. Kot žive stoji pred teboj njegove umetnine. Neko posebno ljubkost kažejo tvorbe gluhoneme umetnice Raškajve, ki je najljublja v svojih pokrajinah. Razstava vsebuje tudi nekatere kipe Valdecove: poprsja slavnih hrvatskih mož in »hudega kritika«, čigar ostrí nos in ostro pero kaj izvirno podaja sarkazem človeka, čigar glavna vsebina življenja je v tem, da drugače misli ko večina ljudi.

takov, sličnih onim, ki so bili januarja raztreseni v bližini. Letaki so imeli dvojno vsebino. Prvi nosi napis »Delavci, kmetje, kočarji« in takoj spodaj opozorilo: »Čitaj tako, da te ne vidi žandar« ter poziva kmetje, naj slede komunistični stranki. — V drugem letaku pa se proslavlja 10-letnica ruske proletarske revolucije. Na obeh letakih je podpisan mestni odbor komunistične stranke v Ptuj.

Zasliševanja so dognala, da je dobil omenjene letake najprej obdolženi Merc v roke. Omenjeni je v svojem zagovoru navajal, da mu jih je koncem januarja izročil neznan mož, ki ga je pred vasjo Leskovec dohitel z avtomobilom. Dal mu je dva zavoja letakov in 20 dinarjev nagrade z navodilom, da razdeli letake med ljudi. Merc da ni niti čital nobenega letaka in ni vedel za vsebino, temveč izročil en zavoj obdolžencu Kmetecu, ki da je imel več časa za razdeljevanje. Ko pa je zvedel, da so nekateri obdolženci aretirani, je drugi zavoj sežgal. Kmetec je letake sprejel ter jih izročil Kranjcu. Kranjčeva žena ve povedati, da je prišel Kmetec skrivaj k možu ter sta njo poglala iz sobe ter se pogovarjala pri zaprtih vratih. Ona pa je vseno prisluškovala ter ujela na uho, kako je Kmetec njenemu možu naročal, naj skrivaj raznese letake po vasi. Pristavil je še, da so bili tiskani v Ptuj v neki kleti ter da jih tiska neki oficir iz Nemčije. Kranjc je po Kmetčevem naročilu raznesel letake ter jih 11 dal tudi Emeršiču Antonu. Slednji zatrjuje, da jih niti ni prečital, ker mu jih je prej vzel brat Alojz. Ta pa se zopet zgovarja da mu jih je izročil Anton s pripombo naj jih dobro skrije. Položil jih je v skrivni predal v omaro. Vsi obdolženci zanikajo, da bi bili 5. januarja trosili letake ter da bi bili imeli kako zvezo s komunistično celico v Ptuj.

Kranjc Alojz in Emeršič Alojz sta poleg zgoraj navedenega dejanja obdolžena še, da sta kupila vsak po ene vojaške hlače — prvi od nekega civilista na Pragerskem, drugi pa pri vojaki v Požegi. Oba dejanje priznata.

Obtoženo je sodil veliki senat, ki mu je predsedoval vss. Lenart, prisidniki pa so bili vss. dr. Tombak, vss. Zemljič, vss. dr. Kotnik in ss. Kolšek. — Obtožbo je zastopal državni pravnik dr. Hojnik. Sodba je izpadla tako, da so se z njo zadovoljili vsi obsojenci brez priziva. Obsojenci so Jožef Merc, Franc Kmetec, Alojz Kranjc in Anton Emeršič, vsak na 4 mesece strogega zapor, Alojz Emeršič pa na 3 mesece strogega zapor. Rad posesti vojaških hlač sta bila posebej obsojena Kranjc na 120. Alojz Emeršič pa na 160 Din denarne kazni.

— Pri slabosti je naravna »Franz Joselova« voda prijetno učinkujoče domače zdravilo, ki znatno zmanjšuje telesne nadloge, ker se izkaže že v malih količinah koristno.

Liubljanske vesti:

Pritožbe slovenskih umetnikov

Liubljana, 13. junija.

Slovenski likovni umetniki imajo že dalj časa dve društvi, ki prav živahno delujeta v korist umetniškega stanu in poklica. Sta to društvi: »Klub nenamenečenih likovnih umetnikov« in pa »Društvo likovnih umetnikov dravske banovine«. Prvemu predseduje sedaj Miha Maleš, ker je dosedanji predsednik Eožidar Jakač odpotoval za dalj časa v Italijo, drugemu pa prof. Gojmir Anton Koss.

Ti dve društvi sta v zadnjem času začeli več akcij za zboljšanje položaja umetnikov. Predvsem se borita proti diletantizmu. Dobe se celo javne korporacije, ki odkupujejo slike od diletantov in ne od kvalificiranih umetnikov. Društvi sta v tem oziru odločno nastopili, vendar pa nista uspeli.

Druga zadeva, v kateri sta društvi odločno nastopila, je zadeva s pomladno razstavo društva »Cvijete Zuzorič« v Belgradu. Kakor vsako leto, tako je to društvo tudi letos privedlo veliko razstavo umetnin v Belgradu in je nanjo povabilo tudi slovenske umetnike. Jamičilo jim je, da bo samo plačalo prevozne stroške. Društvo pa umetnin niti razstavilo ni in jih je pustilo ležati na kolodvoru. Takoj po otvoritvi razstave so slovenski umetniki prejeli od »Cvijete Zuzorič« pismo z naslednjo vsebino: »Vaše stvari so na kolodvoru v Belgradu, kjer jih izvolite prevzeti!« Slovenski umetniki so bili na ta način opelharjeni, razžaljeni in so zašli še v velike stroške, ker so morali sami plačati prevozne stroške za umetnine. Čudno je, da je društvo »Cvijete Zuzorič« razstavilo tudi dela diletantov, odklonilo pa je dela kvalificiranih umetnikov.

Pravda o kranjskih klobasah

Liubljana, 13. junija.

Mali senat je včeraj pod predsedstvom s. o. s. g. Frana Orožna obravnaval zanimivo pravdo o kranjskih klobasah. Fran Urlep, za se in kot lastnik prot. tvrde Marija Urbas naslednik v Komenskemu ulici št. 16, je vložil tožbo proti trgovcu Miroslavu Urbasu v Ljubljani, stanujočem v Slomškovi ulici. Zastopnik Frana Urlepa, odvetnik dr. Vladislav Pegan je proti tožencu Miroslavu Urbasu, ki ga je zastopal odvetnik dr. Rudolf Krivic, inkriminiral vsebino članka ki je decembra lani bil objavljen pod naslovom »Svarilo« v vseh treh ljubljanskih dnevnikih. V tem članku je obtožen Miroslav Urbas očital tožitelju Franu Urlepu, ne sicer imenom, pač pa z drugačnim jasnim označenjem, da prodaja trgovcem, gostilničarjem in privatnim strankam v Ljubljani ter okolici na prepovedan način krošnjarenja manjvredne klobase, ki utegnejo biti tudi zdravju škodljive. S tem očitkom je obtožen Miroslav Urbas zakrivil prestopke zoper čast po čl. 52 in 60 tiskovnega zakona. Obtožnica je navajala v razlogih vse okoliščine, kakšno razmerje vlada med obema konkurenčnima tvrdkama, ki izdelujeta kranjske klobase.

Obtoženeц je skušal izpodbijati razloge obtožbe ter se je skliceval na to, da tožitelj nima dovoljenja za izdelovanje kranjskih klobas in da so njegovi (tožiteljevi) uslužbenci okoli ponujali Urbasove klobase. Tako se je dogodilo, da so stranke zamenjale obe firmi.

Sodišče je nato zaslišalo 15 prič, ki sta jih predlagali obe stranki. Ugotovilo se je, da so prodajalci trdili Marija Urbas naslednik imeli legitimacijo in da so se z njimi pri strankah izkazali, pri drugih pa ne. Priča nadgrometer Ivo Petrošnik je potrdil, da je imel on, kakor tudi družba, v kateri se je nahajal, ko je čital »Svarilo«, vtis, da gre tu za umazano konkurenco proti zasebnemu tožitelju Urlepu.

Sodišče je obtoženega Miroslava Urbasa obsojilo zaradi prestopka po čl. 52 tisk. zakona na 1500 Din denarne kazni ter še na nadaljnjih 500 Din denarne kazni, kakor tudi, da ima plačati obtoženeц odškodnino Franu Urlepu v znesku 2500 Din in vse pravne stroške. Poleg tega je bil obtoženeц obsojen, da mora v vseh treh ljubljanskih dnevnikih na lastne stroške objaviti vsebino sodbe na čelu lista. Razprava je trajala 4 ure.

Kopališče

Piešťany

v dolini Vaga OSIR. Kakor hitro se reuma pojavi, se mora takoj energično zdraviti — pravočasno zdravljenje v Piešťany je važno za celo življenje. Natančneje Dr. Gregorij Gregorič, Ljubljana, Prešernova ul. 5.

Načrti za novi ljubljanski rotovž so bili izdelani že leta 1905 in se še zdaj prša v mestni registraturi. Po teh načrtih bi se bilo imelo zgraditi magistratno poslopje na Vodnikovem trgu, za dvema nadstropjema, in sicer na štiri fronte. Za to zgradbo so bili stroški proračunani na 800.000 takratnih avstr. kron. Nekdo je za takrat izvršitev tega načrta prepričal, deloma iz otročje nagnjenosti, deloma iz demagogije, češ, da je »staro poslopje še dovolj prostorno«, »mesto pa mora varčevati!« — Iz tega se vidi, da bi bila imela Ljubljana že zdavnaj lahko novo, moderno uradno poslopje, kakor je ima n. pr. Gradec, vprav monumentalno stavbo, pa razmeroma za mal denar. Tako pa se ta »gospodarska mizerija« vleče pri občini že skozi 30 let, razliko, da mestni občini prej ni bilo treba najemati in drago plačevati za razne urade v drugih hišah lokalov, kakor se to prakticira zadnjih 5—6 let.

Mestna plinarna ljubljanska bo dne 14. in 15. t. m. zaprla križišče Aleksandrove in Bleiweisove ceste. Dohod iz Aleksandrove ceste na Bleiweisovo cesto za tovorna vozila bo po Tomanovi in Puharjevi ulici.

Borovnice in revni sloji. Golovec in sosedni gozdovi okrog Ljubljane so zadnje dni polni revnih družin z otroki, ki nabirajo v prostem času borovnice pa jagode. Nekaj jih prodajo, da imajo za mleko in kruh, ostane pa je marsikje za večerjo. Pa so veseli, če si morejo pomagati z borovnicami!

Velik promet v kaznilnici. Uprava ljubljanske kaznilnice je včeraj po daljšem času imela večji tujski promet. Sprejela je v zapore 7 aretantov, med drugimi 5 člansko vlomilsko družbo, ki je vlomila v Kuncove konfekcijsko trgovino. Vsi člani te družbe so bili izročeni sodišču ter odvedeni v preiskovalne zapore. Litijski orožniki so pripeljali v Ljubljano nekoga Bosanac, ki ima na vesti več deliktov.

Nova vlomilka tolpa razkrita. Poročali smo, da se je ljubljanski policiji posrečilo poloviti in razkrinkati vlomilsko tolpo, ki je okradla ljubljanskega trgovca Kuncu. Te dni pa je policija razkrila še drugo tolpo. Pred dnevi se je na ljubljanski policiji sam prijavil neki France Zalar z Blok in priznal, da je vlomil pri nekem kmetu na Blokah. Policija je Zalarja pridržala v zaporu in po-

Kakšen kriterij jo je vodil pri tem, nihče ne ve. Jasn je, da bosta obe slovenski društvi ukrenili vse potrebno, da pridejo naši umetniki do zadoščenja.

Podobna zadeva je tudi z »ravnateljem galerije tujecev«. Francoska vlada je namreč ustanovila pod imenom »galerija tujecev« velik muzej moderne umetnosti ter je pooblastila ravnatelja, naj nakupi veliko število umetnin vseh narodov ter mu je v ta namen nakazala večjo vsoto denarja. Ravnatelj te galerije je pred kratkim potoval po Jugoslaviji. Obiskal je Belgrad in Zagreb, ni pa prišel v Ljubljano. Slovenski umetniki so postali tako žrtev kakšnega tendencioznega informatorja, ki je spjal tega ravnatelja mimo slovenske kulturne metropole. Obe slovenski društvi sta na to krivico opozorili tukajšnjega francoskega konzula.

Društvi sta dalje sklenili prirejati stalne pomladanske razstave umetnin.

Zivahno delovanje slovenskih umetnikov je vzbudilo zanimanje tudi v Belgradu in Zagrebu. Belgrajski umetniki so že sklenili sodelovati s slovenskimi, obenem pa so pozvali slovenske umetnike, naj organizirajo prvi jugoslovanski umetniški kongres, na katerem bi se osnovala skupna organizacija jugoslovanskih umetnikov. Organiziranih slovenskih umetnikov je sedaj okoli 100.

Obe društvi dalje pozivata vse slovenske umetnike, naj do 20. t. m. predložijo mestni občini pisemne prošnje za odkup umetnin ali za subvencije. Podrobne informacije daje tajništvo obeh društev v Narodni galeriji v Ljubljani.

Izvedovala o njegovem prejšnjem življenju. Te dni pa so orožniki iz Skofljice aretirali pri Rudniku dva sumljiva potepuha, ki sta še mladoletna in za katere se je izkazalo, da sta Zalarjeva tovariša. Vsi trije so priznali celo vrsto tatvin in vlomov, ki so jih izvršili po deželi, največ po Notranjem in Došenjskem. Tolpa je štela pet članov, od katerih sta dva še na prostem in ju oblahti pridno iščejo. Ta dva sta med drugim vlomila tudi pri trgovcu Sviglju na Kožljeku pri Begunjah in sta odnesla več špecerije v vrednosti nad 1200 Din. Ko so ju orožniki zasledovali proti Kravi peči, je eden streljal nanje, drugi pa metal kamenje.

Ljubljanski vlomilec so zadnje čase postali izredno podjetni. V noči na včeraj je predrzen vlomilec oplenil trafiko invalida Franca Pateta na Krekovem trgu in odnesel več denarja in lobančnih izdelkov. Vlom je prvi odkril delavec Matija Rak, ki je hotel ob 6.30 kupiti nekaj v trafiki, pa je opazil, da so stranska vrata odprta. Rak je poklical stražnika, ki je ugotovil vlom. Poklicani so bili Patetovi, ki stanujejo v Rožni dolini. Ti so ugotovili, da jim je neznan vlomilec odnesel 10 bankovcev po 100 Din, 20 novcev po 50 Din in za okoli

4000 Din drugega denarja. Poleg tega je vlomilec odnesel še okoli 2000 cigarete »Dravec« in 500 »Zet«, tako, da trpi Pate nad 7000 Din škode. Vlomilec je prišel v trafiko na ta način, da je z vitrihom odprl stranska vrata v javno stranišče, tam pa je prekopal zid v trafiko in splezal skozi luknjo iz stranišča. Izhod iz trafike je bil zanj prav lahek. O vladu so bile takoj obveščene vse bližnje orožniške postaje, med temi tudi žrnška. Orožniški patrulji s Črnuč se je res posrečilo prijeti na cesti nekoga sumljivega moškega, pri katerem so našli večjo množino papirnatega in kovane denarja. Moža, nekoga Jožeta C., so privedli popoldne na ljubljansko policijo. Mož je znan star tat iz navade in je policija prepričana, da ima v rokah pravega. Zasliševanje aretirancea še traja.

Pozor pred strupenimi kačami. Po Golovcu se pojavljajo ob vročih dneh gadje in goši; zato naj bo zlasti mladina, ki hodi bosa po grmovju, nad vse previdna.

Zaradi vlomov v Sostrem 3 leta ječe

Liubljana, 13. junija.

Starejši človek se je sredi aprila prikazal v okolici Sostrega. Kjer se je prikazal, so gotovo ljudje pozneje opazili, da so jim zmanjkale ure, srebrnina in gotovina. Dvema kmeticama je odnesel razno srebrnino v vrednosti okoli 1000 Din, naposled je poskušal svojo srečo pri kmetu Černetu v Zavogljah. Splazil se je v hišo. Naglo in srečno je spravil 200 Din in 220 Din vredno srebrno uro. Pa sta se pri vodnjaku srečala z gospodarjem. Človek, ko ga je gospodar prijel, je z nožem zamahnil nad njim, ta se mu je umaknil. Gospodar je že sicer držal ukradeni denar in uro v rokah, toda vlomilec mu jih je iztrgal iz rok ter zbežal. Pozneje pa je vlomilec prinesel vse lepo gospodarju nazaj.

Ta neznan človek, ki je bil pravi strah sostrski okolici, je bil 45 letni Vinko Zorec, vlomilec po poklicu. Pred malim senatom, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Lojze Kovač, je Vinko zatrjeval: »Zenskam sploh nisem nič vzel, ker nisem bil tam. Pri Černetu sem vzel 220 Din in uro. Vse je bilo odprto. Na dvorišču sem zagledal moža, ki si je umival roke pri vodnjaku. Lepo sem ga pozdravil: »Dobro dan, oče!« in prosil: »Ali imate kaj mleka?« Pa me je prijel in mi vzel denar. Vzel je mojo listnico, ki sem jo potem njemu iztrgal. Z nožem sem ga hotel samo oplašiti!«

Ko je Jera Galčeva spoznala med »corpora delicti« svoj prstan in verižico, je Vinko vzkliznil: »Prstan imam že dve leti. Ne dovolim, da bi ga žena vzela. Prstan je namenjen moji nevesti.« — »Kje pa je vaša nevesta?« — »Tam v Litiji. Dela v tovarni.« — »Ali ni v Ljubljani?« — »Ne!« — »V preiskavi ste pa rekli da je v Ljubljani.« — »Koliko časa že iščete nevesto?« — »So slabi časi.« Vinko je mnogo povedal o slabih časih, toda z barvo ni hotel priti na dan. In bil je Vinko obsojen na tri leta robije, ker je drugače star grešnik ter ima že mnogo vlomov na vesti.

Maribor v mednarodnem zračnem prometu

Dolgoletni in zaslužni predsednik mariborskih »Naših kril« vpok. gimn. ravnatelj dr. Josip Tominšek.

Zdi se, da je vprašanje mariborskega letališča vendarle krenilo s mirne točke. Na prizadevanje tukajšnjega aerokluba »Naša Krila«, ki je poslal svojega tajnika g. Pivka, zaradi potrebnih intervencij v Belgrad in v Novi Sad k letalskemu poveljstvu, je prišla v Maribor posebna komisija, v kateri je zastopal letalsko poveljstvo strokovnjak polkovnik inž. Hadži-Popović ter si je v nedeljo ogledala terene na Teznu. Komisija je ugotovila, da se bo dalo tezensko letališče z razmeroma majhnimi stroški preurediti, da bo odgovarjalo vsem zahtevam modernega aerodroma. Predpogoji je primeren hangar, za katerega je država že objavila prispevati tretjino gradbenih stroškov in potrebne načrte pod pogojem, če prispeva tretjino mestna občina mariborska, ostalo tretjino pa spravi skupaj aeroklub s podporo banske uprave in javnosti. Ker so stroški za hangar preračunani na 300.000 Din, se bo ponudba mogla z lahkoto realizirati. Tako bi dobili letos na Teznu hangar, ki bi zadostoval tudi za sprejem trimotornega letala, drugo leto pa bi se preuredilo tudi letališče.

Na ta način dobi Maribor vse predpogoje za priključek k mednarodnemu zračnemu prometu. Tudi v tem oziru obstojajo že načrti, in sicer bi dobilo mariborsko letališče zaenkrat manjše trisedežno letalo, nekaj aerotaxi, kakor ga ima Dru-

— Pri zastrupljenih, ki jih povzroči pokvarjena hrana, dalje alkohol, nikotin, morfij, kokain in opij, je uporaba naravne »Franz-Josef« grenčice zelo važno domače sredstvo. Zdravniški strokovni spisi navajajo, da pri zastrupljenih s svincom »Franz-Josef« voda ne le naglo odstrani najbolj trdovratno zaprtje, marveč tudi učinkuje kot specifično protisredstvo. *

žba za zračni potniški promet že v Belgradu. S tem letalom bi se vzdrževali priključki na mednarodno letalske potniške linije v Zagrebu, Gradcu, Celovcu in Ljubljani. Če se bo pokazalo dovolj zanimanja med potujočim občinstvom za letalski promet, bi dobil Maribor tako zvano carinsko letališče, na katerem bi se ustavljala letala važnih mednarodnih prog. Meteorološki pogoji za to so mnogo ugodnejši, kakor v Ljubljani, ki ima carinsko letališče. Dokazano je, da ima Maribor letno le dve do tri dni meglo, ki je letalom tako nevarna, in še to samo v zimskem času, ko se promet ne vrši, poleg tega pa stalne enosmerne vetrove. Nad Mariborom gredo tudi važne mednarodne letalske proge: Praga—Sušak, Dunaj—Zagreb, Budimpešta—Benetke in Dunaj—Benetke.

★

Smrt vzorne žene. V 65. letu svoje dobe je umrla zasebnica Eliza Tomazič. Rajnka je bila vzgled pobožne in krščanske žene. Dolgo vrsto let je bila tretjerednica in članica tukajšnje Krščanske ženske zveze. Bila je tudi zvesta naročnica našega lista, ki ga je z zanimanjem in veseljem prebirala. Pogreb pokojnice bo v petek, 15. t. m. ob 16 na franciškanskem pokopališču. Plemeniti duši svetila večna luč!

Izredni občni zbor tukajšnjega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva je sklican za 25. junija.

Vojni invalidi prejmejo radi kopališkega zdravljenja podrobna pojasnila pri mestnem vojaškem uradu na Slomškovem trgu 11 med uradnimi urami.

Zopet požar radi saj. V Globokem je pogorela hiša in gospodarsko poslopje posestnika Danijela Cara. Požar so zanelile saje, ki so se užgale v dimniku.

Naznanila

Liubljana

Prof. Karel Jeraj je znan in priznan dirigent orkestru. Iz večih izjavanj je znano, da doseže tudi z mladinskim orkestrom najsilnejše uspehe. Jerajev mladinski orkester bomo imeli priliko slišati v petek, 15. junija ob 18 v filharmonični dvorani na tretji, zadnji produkciji gojenecv šole Glasbene Matice. Poleg tega nastopi še mladinski zbor pod vodstvom prof. Senca ter učenci oddelkov za klavir, čelo in solopetje. Vstop prost, nabaviti si je le tiskan spored, ki stane 2 Din.

Upokojenec, upokojenke in državni namestenci, pozor! Sirkli sestanek za ustanovitve Zdravstvene zadruge za dravsko banovino bo v nedeljo, 17. junija ob 18 v dvorani Delavskega združenja v Ljubljani. Vabljeni so vsi upokojenci in upokojenke, kakor tudi oni državni namestenci, ki do sedaj niso imeli bolniškega zavarovanja.

Maistrski borci v Ljubljani prireditvi v torek, dne 19. junija t. l. v restavraciji Pri Levu: družabni sestanki, Udeležba vsega članstva obvezna. Vabljeni tudi še vsi nepriljavljani borci. — Odbor.

Obitniško društvo v Ljubljani prireditvi v torek, dne 19. junija t. l. poučni izlet v papirno tovarno go. spoda Ivana Bonaca na Kolčevem. Izletniki se peljejo z avtobusom. Prijave sprejema do sobote, dne 18. t. m. predsednik g. Rebek Josip, Cankarjevo nabrežje 9. Vabljeni tudi prijatelji društva.

Nočno službo imajo telarice: mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustar, Sv. Petra cesta 78; in mr. Ročvar, Celovška cesta 34.

Drugi kraji

Kranj. Produkcija Glasbene šole bo danes ob 18 v telovadnici »Majmaj«. Vstop prost. — Občni zbor bo v petek ob 20 v gimnaziji.

Pišmova pri nas

Iz Maribora poročajo, da je pri Rančah na pošto Pohorja neki lovec iz Frama ustrelil izredno veliko pišmovo (Bismarck). Žival, ki je podganje žlahte, je bil pred 25 leti prinesel iz Kanade neki grof na svoje posestvo na Češkem; mislil je, da bo imel kar doma dobavitelja lepe kožuhovalne. Pa se je zmotil. Živali so se tako zaredile, da jih sedaj poznajo že na Nemškem, Poljskem, Ogrskem, povsod v Avstriji in nazadnje tudi pri nas.

K nam je prišla preko Drave in čudno, da je zlezla na Pohorje, ker ima rada nižave. Te živali vse ogledajo in zvrtijo jezove in nasipe; zato niso prijetni gosti. Tudi nevarne znajo biti človeku. Saj je pred kakimi štirimi leti ena na Dunaju ponoči napadla celo stražnika na cesti, ko se je rado-veden približal, kdo se tako malomarno sprečaja po mestu.

★

Sreča v nesreči. V Kristancih je povozil vlak 71 letnega prevzičkarja Vida Zmazeka. Starček je šel ob progi tik tračnice in ker je skoro popolnoma gluhi, je preslišal ropot bližajočega vlaka in svarične znake, ki jih je dajal strojevodja. Slednji je vlak zavrl, pa je bilo že prepozno. Lokomotiva je udarila Zmazeka z odbijanjem ter ga vrgla k sreči v jarek, mesto pod kolesa. Zadobil je hude notranje poškodbe ter so ga morali zape-ljati v bolnišnico.

Mrtvaški zvon. V Dušanovi ulici 2 je umrl v starosti 42 let ključavničar državnih železnic Maksimilijan Vedlin. — V visoki starosti 83 let je umrla zasebnica gospa Antonija Kocjančič.

Poceni meso. Danes v četrtek se bo prodalo od sedmih naprej na stojnici za oporečeno meso pri mestni klavnici 300 kg volovskega mesa po 4 Din, na osebo do 2 kg.

Roka v transmisijski. V neki tukajšnji tekstilni tovarni se je ponesrečil 23-letni tkalec Ivan Kolne iz Košakov. Zašel je z roko v transmisijsko, ki mu je zmečkala 4 prste na desnici. Runjenca so prepeljali v bolnišnico.

Otroka zadušila. Pred okroglim sodiščem se je zagovarjala 22 letna posestniška hči Marija Glazar iz Boleče vasi. Državno pravdnitvo jo je obdolžilo detomora. Dne 28. aprila letos je porodila skrivaj nezakonsko žensko dete. Porod je bil normalen in tudi obdolženka trdi, da se je dete rodilo živo. Pravi pa, da je padla po porodu v nezavest, ter je po osveščanju videla, da je dete že umrlo. Skrivaj je otroka pokopala na vrtu. Orožniki na Ptujski gori so zvedeli po ljudski govorici, da je osumljena porodila, da pa je otroka nekam skrila. Preiskali so zadevo ter odkrili dejanski stan. Zdravnika, ki sta truplo otroka preiskala, sta ugotovila podplutke na vratu ter prišla do zaključka, da je otrok umrl radi zadušenja. Obtoženka je bila obsojena na šest mesecev pogojno tri leta.

Celje

Prekinjenje električnega toka. Elektrarna Fala sporoča, da bo v nedeljo, dne 17. t. m. v Celju in okolici prekinjen električni tok od 8—10 dopoldne.

Umrl sta v celjski bolnišnici Krajinčan Franciška, 48 letna preužitkarica iz Lemberga pri Šmarju, in Cilensek Neža, 61 letna služkinja, Kaseze pri Petrovčah. N. v m. p.!

Zborovanje Borcev v Novi cerkvi. V nedeljo, dne 17. t. m. bo v Novi cerkvi zborovanje Borcev. Poleg g. Fabjančiča iz Ljubljane bodo nastopili še trije celjski govorniki, in sicer trgovec Fazarinc, odvetnik dr. Voršič in Josip Stribar.

Nesreča pri telovadbi. Wimmer Radoslava, 10 letne hčerka brozjavnega mojstra v Laškem, je padla 12. t. m. pri telovadbi in si zlomila levo roko.

Številno brezposelnih, prijavljenih pri celjski ekspozituri Borze dela, je po zadnjem izkazu naraslo od 345 na 368, med temi je 37 žensk.

Ptuj

Ustanovitev Narodnega prosvetnega društva v Ptuj. V Ptuj smo ustanovili »Narodno prosvetno društvo«, ki je imelo dne 10. t. m. svoj ustanovni občni zbor. Na tem občnem zboru je bil izvoljen sledeči odbor: Zupnik p. Alfonz Svet, predsednik; p. Mirko Godina, podpredsednik; organist Franc Petek, tajnik; Anica Herzenjakova, knjižničarka; upravitelj bolnišnice v pok. Janez Rupar, blagajnik. Pregledniki: Franc Sirec, mehanik, in Franc Prapor, bančni uradnik, oba iz Ptuja. Društvo dobi v doglednem času večje število raznih knjig na razpolago, ki se bodo izposojevale občinstvu. Pričetek poslovanja kakor tudi izposojevanja knjig je določen na 23. t. m. Društveni prostori so določeni v pritličju minoritskega samostana z direktnim vhom z minoritskega trga. Prostori se sedaj urejujejo in bodo moderno opremljeni.

Danes je otvoritev prodajalne in knjižarne Tiskarne sv. Cirila v prostorih dosedanjega Tiskovnega društva. Lokal je povsem prenovljen, zaloga v celoti izpopolnjena, tako bo v vsakem oziru vsakemu ustrežen! V prodajalni je tudi uprava Slov. Gospodinja in Nedelja za Ptuj in okolice. Naročila za tiskarska dela in za knjigovozniška dela se sprejemajo in v najkrajšem času dobavijo proračuni. Priporočamo vsem naročnikom in čitateljem Slovenca, da posetijo knjižarno Tiskarne sv. Cirila podružnica v Ptuj, Slovenski trg 7.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Četrtek, 14. junija, 12.15 Reprodukcijska plesna glasba 12.15 Poročila 13.00 Čas, reproducirane operne arije 18.00 O človeku (dr. Božo Škerlj) 18.30 Srebrna ščina (dr. Mirko Rupel) 19.00 Plošče po željah 19.30 Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj) 20.00 Prenos iz Belgrada 22.00 Čas, poročila, lahka glasba.

Drugi programi:

ČETRTEK, 14. junija. Belgrad: 12.30 Kvartet Lisinski (plošče) 20.00 Deseti simfonični koncert — Zagreb: 20.00 Prenos iz Belgrada — Dunaj: 16.10 Uvertura in valčki 18.25 Svečana igra »Nibelunski prstan«, Wagner — Budimpešta: 18.30 Lahka glasba 20.35 Koncert učencev glasbene šole — Milan: 18.30 Koncert učencev glasbene šole — Rim: 20.45 Orkestralni in vokalni koncert — Praga: 19.25 Kantata »Svanda duduac«, Bendl 20.30 Drama »Pustinja«, Nušić — Varšava: 19.15 Plošče 20.32 Lahka glasba 21.32 Orkestralni in vokalni koncert — Venečija: 20.15 (iz Berlina) V počastitev Siegfrieda Wagnerja.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE DRAMA (Začetek ob 20)

Četrtek, 14. junija: Goljemanov. Red Četrtek, 15. junija: Zaprtje. Sobota, 16. junija, ob 19.30: Kulturna prireditelja v čast mladi. Letno gledališče v Tivoliju. Znižane cene.

OPERA (Začetek ob 20)

Četrtek, 14. junija: Nilara. Red B. Petek, 15. junija: Zaprtje. Sobota, 16. junija: Trubadur. Red A. Gostuje Adrian. Nedelja, 17. junija: Manon. Gostuje Andrej Burdino. Irlendi tenor pariske Opera Comique. Izven. Znižane cene.

Poziv Slovincem

Kongresi Kristusa - kralja

V Švico k Mariji v Puščavi

Mednarodni kongresi Krista-kralja so nova prikazen v katoliškem življenju in gibanju. Pričeli so se v Nemčiji, ker je slučaj tako nanesel. Namen imajo, da iz malega zrastejo v veliko. Prvi kongres je bil v malem kraju Leutesdorf ob Renu, koder ima svoj sedež nova redovna družba Johannesbund, ki se je za stvar zavzela. Tega sestanka sta se udeležila dva Slovinci. — Drugi kongres je bil l. 1932 v Berlinu, kjer ima ista družba svoj nov velik dom. Na tem kongresu so bili štirje Slovenci. — Tretji kongres je bil minulo leto pred praznikom in na praznik Kristusa-kralja v Mainzu. Na ta kongres je prišel iz Jugoslavije edino nadškof Šarič iz Sarajeva, in povedati smemo, da je Jugoslavijo prav častno zastopal. Njegova visoka in lepa postava, pa njegova izredna ljubeznivost in ponižnost je vzbujala splošno pozornost in simpatije. Imel je v močnem in častitljivi mogunski stolnici tudi slovesno pontifikalno mašo, na zborovanju pa referat »o nadah na združenje vzhodnih cerkev«. Zraven je pa — če smemo izdati to skrivnost — pri Nemcih tudi nekaj nabral za svojo novo župno cerkev sv. Jožefa v Sarajevu, ki je zdaj njegova glavna skrb in briga.

Ti kongresi se imajo razviti iz malih v velike, v svetovne kongrese, kakor so evharistični. Evharistični služijo bolj pobožnosti, ti kongresi pa imajo služiti praktičnim potrebam katoličanov: utrjevati, poglobljati in širiti kraljevo božje na zemlji. Imajo torej veličansko misijo — brez mej na širino in globino. Mednarodnost ali nadnarodnost je njih bistveni značaj. Podlaga vsemu nadaljnjemu delu je: narode zbližati, sprijazniti, pobratiti. Če samo to je veličanska naloga, prelepa misija, v času mednarodne razsvetljave kričeče potrebna. Zato bodo kongresi gojili in zahtevali pristno katoličanstvo, prvobitno krščanstvo, popolno pravičnost vsem narodom, malim kakor velikim, in vsem stanovom, nizkim kakor visokim; medsebojno ljubezen in bratstvo. Da je taka napetost med narodi in stanovi, temu je vzrok le to, ker smo mi samo polovičarski katoličani, slabi kristjani, bolj po imenu kakor v resnici. Ko bi krščanstvo vladalo po svetu, kakor bi po svoji ideji moralo, bi bilo drugače na svetu. Dokler ne bomo boljši kristjani, kraljevo božje ne more zavladati na zemlji. »Poslji svojega Duha in vse bo prerjeno!«. To ni samo lepa beseda, lepa prošnja, to je polna resnica. Ko bi ta Duh vladal, bi bilo vse drugače. A tega Duha nam manjka. Če bi ga imeli, bi Italijani ne zatirali slovenske celo po cerkvah! In tako je tudi drugod in v drugih ozirih. Duha, pravega in polnega krščanstva, duha pravice in ljubezni svetu dati, to je prvi namen kongresov Kristusa-Kralja. Drugo pride potem samo po sebi.

Prvi kongres je bil majhen. Drugi, v Berlinu, je znatno večji. Tretji v Mainzu, je izpomemben. Cesar pa je dosedanjim kongresom manjkalo, to je mednarodna udeležba. Govorniki so bili pač iz raznih narodov, udeležencev nenemških narodov pa le malo. Po ideji in po imenu so bili kongresi pač mednarodni, v resnici pa premalo. Na kongresu v Mainzu se je bilo z ozirom na nemški nacionalizem celo imena »mednarodna« ogibati. Nemčija danes ni zemlja za mednarodne prireditve. Kongresi morajo prekorajčiti nemško mejo, — kar je bilo sicer že splošno v načrtu.

Švica, avobodna zemlja, sredi Evrope, z narodno mešanim prebivalstvom, je za mednarodne shode kot nalašč. V Švici pa je neki kraj za krščanska srca posebno vabljiv; to je švicarsko narodno svetišče: Einsiedeln, Marija v Puščavi. Ravno tisoč let že romajo kristjani na ta kraj. Letos obhaja Einsiedeln svojo tisočletnico. Velikanski bo v tem letu naval romarjev k temu častitemu svetišču. Dnevi od 23.—26. avgusta pa so določeni za kongres Krista-kralja.

Einsiedeln je mestce s kakimi 5000 dušami. Celotno mesto je nastalo samo zaradi samostana in božje poti, ki jo je začel leta 934 sveti Meinard — v puščavi. Kraj leži blizu 1000 metrov nad morjem. Iz puščave je nastalo v teku časa moderno mesto, ki obstoji največ iz hotelov. Samostan je ogromno poslopje, skoro bi rekli: malo mesto zase. Opatija benediktinska je nullius, to je: opat ima škofovske pravice. Saj ima tudi veliko družino. V samostanu je kakih 50 patrov, približno ravno toliko bratov in večje število klerikov. V samostanu je cela gimnazija za domače gojence in vnanje dijake. Razen tega pa ima opatija še mnogo župnih in zavodov, na katerih deluje tudi nekako toliko redovnikov kakor v samostanu samem. — Pred cerkvijo je krasen trg. Pročelje cerkve je častitljivo, v zvonikih krasni močnejši zvonovi, a »vsa lepota cerkve je od znotraj«. Sloja je baročnega, prostora ima

v njej 7000 ljudi, in težko boste videli kje baročno cerkev tolike krasote kakor je to. Že zidava z močnim stebrovjem in oboki je velika umetnost: stene pa so obložene in okrašene z lepimi štukaturami, kipi in alikacijami. Tudi jo obkrožuje okoli in okoli na korih več orgel, oziroma ene ogromne orgle, porazdeljene po raznih krajih cerkve. Milostna kapela stoji sredi cerkve, a bolj blizu velikih vrat. Milostna podoba ima začrnel obraz, okrašena z zlatom in srebrom.

V tem kraju torej ima biti konec avgusta IV. mednarodni kongres Kristusa-kralja. Ali bi se ga ne hoteli udeležiti tudi Slovenci? Tukaj se lahko pokazemo pred mednarodnim katoliškim svetom. Lepšega izleta in božje poti si je komaj misliti. Švica — dežela naravnih krasot, kamor prihaja toliko tujcev iz cele Evrope, celo iz Amerike! Vozili se bomo tik ob velikem in dolgem zürskem jezeru in malo manj kakor mimogrede lahko vidimo čudovito štirikantonsko jezero ob prelepem mestu Luzernu. Kojar bi veselilo, lahko skozi z železnico-vzpenjačo ali na Rigi ali na Pilatuza. A že tudi vožnja do Švice vodi po samih krasnih planinskih krajih: po Koroskem, Solnograškem, Tirolskem in Predarlskem. Avstrijska železnica uprava bo dovolila znižano vozno za na kongres in po avstrijskem ozemlju se bomo najdlj vozili.

Čas je ugoden. Malo, vendar še dosti časa pred koncem poletja. Kaj, ko bi se na kongresu oglašila slovenska pesem? ... Katoliška inteligenca, posebno še kat. učiteljstvo, poskušajte spraviti skupaj eden z drugim! Prične varčevati že zdaj! Pogum! Na pot k Mariji v puščavi!

Kaj pravite?

Tisto Zupaničovo pesem o zlatu v Blatni vasi bi bilo dobro večkrat ponoviti, da bi se mi Blatničani vedno zavedali, kako nore včasih počenjam. Zlato je ležalo v Blatni vasi, pa so prišli lepici s cepci, prišli so norci s korei in razmetali zlato. Prišlo je še puca kokodajca, ki je vse zlato pozobala, Blatničani zbrani pa so zavpili v en glas: »Ta puca kokodajca bo nesla zlata jajca!« Potem so šli pa pil vsi Blatničani zbrani. Tako nekako gre ta pesem.

Bolje ni mogel nihče zadeti slovenskih razmer. Pa če je ta satira celjala pred vojno, toliko bolj celja po vojni. Kaj je bilo treba, da se je tuji kapital pri nas tako zelo razposel? Tujec, ki je bil na Češkem, v Avstriji, v Švici in drugod že pravi nemani, pride k nam z nekaj obrabljenimi stroji, in že si koplje premoženje na račun izrabljanega našega delavstva in na račun prave toke izrabljanega konumenta, to je kmetla, mi pa epijemo: »Zivjo tui kapital, ki nam nosi zlata jajca!« V resnici pa se pri nas obogateli tuji kapitalisti smeje, saj izdajo mnogo pri nes nabranega kapitala v inozemstvo, kar čutimo od dne do dne vedno bolj. Morda se bodo Blatničani kdaj sami zbrihtali in ne bodo pustili domačim norcem in tepcem, da bi razmetavali domače zlato, ki bi ga potem pobrala tuja puca! Nemara se bodo tudi v Blatni vasi našli ljudje, ki bodo sami znali zbirati zlato in ki ga ne bodo izvažali iz Blatne vasi, temveč bo ostalo lepo doma. Kar zmore od drugod privedrati tujci, ni zlomka, da ne bi zmogli tudi domači ljudje!

Cerknica

Kate so se precej zarežile po naših krajih. Že dolgo časa ne pomnijo ljudje, da bi gadj tako zgodaj prišli iz svojih prezimovališč kakor letos. Že o veliki noči sta dva dijaka ujela gada, ki se je solnčil. Dne 8. junija pa je gad pital v nogo nekoga dekca, doma od Sv. Vida. Prvo pomoč so mu nudili doma, da so mu trdno prevezali nogo, nato pa so ga prepeljali v Cerknico k zdravniku in fantek je sedaj izven nevarnosti.

Slovenske Konjice

V fantovsko marijansko kongregacijo bo 24. junija sprejetih precejšnje število novincev. Ob pol 2 popoldne bo popisovanje v Društvenem domu, nato slovesen vstop v cerkev, kjer bodo večernice, sprejem in nauk za fante Marijine družbe. Po cerkveni slovesnosti bo sestanek v domu.

„Hubertus“ domače milo,
da lepa belo pecila

Maščevanje poraja zlo

Poljčane, 13. junija.

Danes se je bipoma razvedelo po Dravinjski dolini o žalostnem slučaju, ki se je pripetil v Šent Jerneju pri Ločah. Posesnik Ferdinand Purkelt je navalil z debelo palico na posednika Ivana Bogatina, mu s prvim udarcem strl roko, z drugim pa mu prizidal 18 cm zvezojo rano ob sencih, ki je bila smrtonosna. Bogatinu je prihitela na pomoč njegova avakinja, ki ji je Purkelt strl roko in prizidal z nadaljnjimi udarci poškodbe na nogah. Bogatina so domači takoj prenesli v hišo, kjer pa je že v nekaj urah podlegel poškodbam. Purkelta,

ki je pred nedavnim prišel iz zapora, kjer je radi uboja odsedel dve leti, so aretirali in izročili okrajnemu sodišču v Konjicah. Na lice mesta je prispela večer zvečer sodna komisija, v kateri so bili sodnik Punčuh iz Konjic ter zdravnik dr. Lautner in dr. Rudolf. V ozadju je neka tožba, ki jo je bil vložil Bogatin Ivan proti Ferdinandu Purkeltu pri okrajnem sodišču v Konjicah, kjer je bila pretekli teden razprava, pri kateri je bil Purkelt obsojen na mesec dni zapora. Že med razpravo je Purkelt napram Bogatinu izrekel neke grožnje. Dugodek je med ljudmi povzročil veliko razburjenje.

Koledar

Četrtek, 14. junija: Bazilij, cerkveni učeni; Elizej, prerok.

Novi grobovi

† V Ljubljani je v torek umrl g. Franc Simčič, pisarniški ravnatelj v p. in rezervni kapetan. Pogreb bo danes ob pol 5 popoldne. Blag mu spomin! Žalujemo naše globoko sožalje!

† V Smartnem pri Litiji je umrl g. Franc Blaneč, star 80 let. Pogreb bo v četrtek popoldne. Naj v miru počiva!

Osebnosti

— Duhovniške vesti iz lavantinske škofije. Za nadknežana v Prekmurju je imenovan stolni kanonik g. dr. Jožef Mirt. Prestavljen je gosp. Stefan Bakan, ekspozit v Hozizi, za kaplana v Dolnju Lendavo; Franc Glavnik iz Vidma ob Savi k Sv. Vidu na Planini, in Jožef Varga od Sv. Vida na Planini k Sv. Juriju v Prekmurju. Nastavljen je bil p. Anton Vovk, kapucin iz Celja, za kaplana v Ponikvi ob južni železnici. Bolezenski dopust je nastopil Franc Lashaher, kaplan v Vojniku. V zagrebško nadškofijo je odšel g. Ferdinand Herman, kaplan pri Sv. Juriju v Prekmurju.

Ostale vesti

— Za manifestativni izlet iz Ljubljane v Maribor, ki bo 24. t. m., se pripravljajo razen ljubljancev tudi Gorenjci in Dolenjci iz mnogih krajev, ki so bili zastopani tudi lani jeseni na izletu v Slov. gorice. Prijave sprejema Tičarjeva trgovina v Selenburgovi ulici v Ljubljani, kjer dobe lahko vsi, ki se zanimajo za izlet, vse podrobne informacije. Kdor se prijavi prej, si lažje izbere poljubno izletniško skupino. Izletniki namreč napravijo, razdeljeni po skupinah, več izletov iz Maribora v kraje v Slovenskih goricah, v dravsko sotesko in na Pohorje. Za vsako skupino je določen omejen število izletnikov.

— Sodne počitnice se bližajo. Okrožno sodišče v Ljubljani je objavilo na razglasnih deskah ferijalno razdelitev poslov, ki bo veljala od 1. julija do 15. avgusta, ko trajajo sodne počitnice.

— Znamke za zračno pošto. Posebne znamke po 50 par, 1, 2, 3 in 10 Din za frankiranje avionskih poštnih pošilk pridejo v promet dne 15. junija t. l. Na področju poštne direkcije v Ljubljani jih bodo prodajale vse večje pošte. S temi znamkami se plača redna in dopolnilna taksa za avionske pošiljke. Za pošiljke, ki se odpravljajo rednim poštnim potom, se te znamke ne morejo uporabljati.

— V Službenem listu kraljevske banke uprave dravske banovine od 13. t. m. je objavljena »Naredba o pokojniškim zavarovanju namencev pomorskih parniških podjetij ter lekarnarjev in dispenzantov, dalje »Pravilnik o postopku ob izdajanju dovolil za pregled in žigosanje meril in merilnih priprav, »Izpremembe v odločbi o središčih za občinski pregled meril, »Obvestilo glede držav, okuženih s kaparjem, »Razpis: — odločba o dopolnitvi razpisa glede priznanja železnih bobnov za zaobalo po členu 10 pravil o taric, »Odpustitev, preureditev in oprema zapornic na cestnih

prehodih, »Razpis: — ukinitve carinske razdelke v Otoški dolini pri Raketu, »Razpis: — dopolnitev t. 6. občnih opomb k XV. delu car. uvozne tarife, »Naredba o obratovanem času v pogostinskih podjetjih (policijski urli), »Razpis o izpremembi naziva trga Konjice v Slovenske Konjice in »Objava banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v l. 1934.«

— Pri revmatizmu v glavi, ledjih, plečih, živčnih bolečinah v kolkih, usedu (Hexenschuss) se uporablja naravna »Franz Josefova« voda z velikim pridom pri vsakdanjem vzpiranju prebavnega kanala.

— Gospodinjje — kuharice. Čas za vkuhanje in koserviranje sadja in zelenjadi je prišel, saj so sedaj vsi domači vrtni in po mestih sadni in zelenjadni trgi obilo založeni s takimi dobrotami. Skrbne gospodinjje imajo sedaj obilo posla, da poskrbe in pripravijo tudi za zimске mesece spremembo jedilnega lista za družinico in raznih marmelad za deco. Kako velik razmah je zavzelo ravno zadnje čase ukuhanje (konserviranje) sadja in povrtnine v domačem gospodinjstvu nam pričajo pogosta povpraševanja po novih navodilih in načinih. Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani je izdala že v II. izdaji knjigo našega priznanega strokovnjaka na tem polju Martina Humeke: **Sadje v gospodinjstvu** — v kateri nam daje kratko navodilo o ravnanju s sadjem, o domači sadni uporabi in o koserviranju sadja in zelenjadi. Knjižica ima 100 strani, obilo slik med besedilom in več barvnih tabel ter stane nevezana 24 Din, vezana 32 Din. Vsaki gospodinjji in kuharici neobhodno potrebna knjiga.

Ribnica

»Dve Marički« — je naslov mladinski igrice, s katero je Pomladek Jadranske Straže na tukajšnji Soli za sklep šolskega leta naši javnosti pokazal, da poleg notranjega šolskega dela učiteljstvo tudi narodnoobrambne dela ne zanemara, saj je ves gnotni uspeh namenjen v korist Pomladka J. S. Tiho in skoro ucapaženo je učiteljstvo imenovane dekliške šole pripravljalo in vežbalo šolsko mladino za to predstavo; koliko truda in skrbi je bilo treba, da so se deklice vživele v svoje vloge, da se bolje in sigurneje sploh niso mogle: koliko pevskega vaj je bilo treba, saj v vsakem dejanju, in teh je šest, nastopajo igralke s petjem v zboru in posamezno! No — in v soboto zvečer in v nedeljo popoldne je ta mlada igralska družina nastopila na odru bivšega Kat. prosv. društva tako našudirano, da smo bili res nad vse pričakovane presenečeni. Nič ne pretiravamo, če trdimo, da bi z imenovano predstavo lahko nastopile v najbolj izbranem mestnem gledališču in najbolj razvijena gledališka publika bi bila z njihovim nastopom v vsem zadovoljna. Učiteljstvo dekliške šole smo hvaležni za to predstavo in mu samo čestitamo na uspehu! Pokazalo je, da tudi znanj šole dela — ne samo z besedo, ampak res v dejanju! Ker je v soboto istočasno med to predstavo imelo neko društvo svojo kinopredstavo, je bila udeležba od strani onih, ki radi poudarjajo narodnost — prav malenkostna. Je pa splošna želja, naj bi mlade Pomladkarice svojo predstavo ponovile še enkrat v dvorani, ki jim je sedaj dala gostoljubno stredo; občinstvo se bo še z boljšo udeležbo vabilu odzvalo. Na svidenje!

Sport

Povratek čeških nogometašev

Triumfalen sprejem na praškem kolodvoru

V torek se je vrnilo v Prago češkoslovaško nogometno moštvo, ki je doseglo na letošnjem svetovnem prvenstvu drugo mesto. Takšnega sprejema že dolgo let ni bilo nihče deležen; kajti vsa Praga se je združila v triumfalen pohod ter ob velikanskem navdušenju sprejela svoje hrabre sinove. Navdušenje je bilo že na vseh postajah velikansko, zlasti v Plzni, kjer je pričakovala več tisočglava množica svojih vrlih nogometašev, ki so tako častno zastopali barve svoje domovine v težki svetovni tekmi. Višek pa je dosegla Praga.

Ze dolgo pred prihodom vlaka je bil ves prostor pred kolodvorom in vse ulice, ki vodijo k kolodvoru, nabito polne praškega meščanstva. Pravijo, da je bilo več kot stotisoč ljudi navzočih pri sprejemu. K kolodvoru se je moglo priti samo s posebno legitimacijo. Ko je privozil vlak, je nastalo urnebesno klicanje in navdušenja ni bilo ne konca ne kraja. Vsakega igralca je množica posebej pozdravljala. Stabni kapetan Brada je pozdravil moštvo v imenu zveze. Dr. Kavanek pa v imenu občinskega sveta, nakar je odgovoril slovit vratar Planička v imenu moštva.

Nato so sedli nogometaši v avtomobile ter se odpeljali v mesto. Val navdušenja med množico ni ponehal in vedno znova so se slišala imena posameznih igralcev, posebno Puča in Planička.

Pred magistratom se je sprejeto ustavil. Tu je pozdravil nogometaše župan dr. Baxa, kateremu so bili predstavljeni vsi igralci. Minister Stina pa jih je pozdravil v imenu predsednika republike in povedal, da je Masaryk sledil tekmi v radiu. Minister je izročil zmagovalcem zlato plaketo, katero je za posebne zasluge podelil predsednik republike. Nato so govorili še drugi odlični zastopniki čsl. naroda. Ljudstvo pa ni mirovalo, dokler se niso igralci pokazali na balkonu magistrata. Navdušenje je trajalo še dolgo, akoravno so nogometaši že zdavnaj odšli na svoje domove.

Najboljši nogometaši sveta

Poznamo že polno list takozvanih desetih najboljših med sportniki. V tem pogledu so igralci te nisa, odnosno sestavljale omejenih list so najbolj aglini. Seveda so take liste vedno prikrojene v prid tistega naroda, kateremu tak sestavljale pač pripada in o kaki zanesljivosti pri tem sploh ne more biti govora. Stvar je že sama na sebi zelo težka, če pa pride zraven še neobjektivni ljudje, dobimo vse drugo prej kakor pa resnično sliko o vrstnem redu mojstrov svetovne znanke.

Na podlagi zadnjih nogometnih tekem za svetovno prvenstvo je pariski »L'Auto« sestavil listo najboljših nogometašev sveta. Kakor je omenjeno, je res zelo težko sestaviti tako listo, ki bi bila absolutno zanesljiva. Kajti uspehi nogometašev se ne morejo meriti z uro ali merilom, ampak so prepričani subjektivnemu mnenju vsakega posameznika. Kljub temu pa vendarle dobiv vsaj približno sliko o najboljših sportnikih. Omenjeni pariski list je igralce posameznih držav takole razporedil:

Vratarji: Planička (Češkoslovaška), Platzer (Avstrija), Zamora (Španija), Combi (Italija), Thepot (Francija).
Branilci: Zenisek (Češkoslovaška), Sesta (Avstrija), Clisar (Avstrija), Quincoces (Španija), Mairese (Francija).
Zvezni halfi: Wagner (Avstrija), Ferrari (Italija), Palacios (Madžarska), Cillamen (Španija), Deifour (Španija), van Heel (Holandija).
Srednji halfi: Szepan (Nemčija), Szues (Madžarska), Monti (Italija), Smistek (Avstrija).
Napadalci na krilih: Kobierski (Nemčija), Guaita (Italija), Aston (Francija), Wells (Holandija), Orsi (Italija), Gorostiza (Španija).

Napadalci v zvezah: Regneiro (Španija), Nejedly (Češkoslovaška), Ferrari (Italija), Anser (Madžarska), Bian (Avstrija).

Srednji napadalci: Conen (Nemčija), Langara (Španija), Barkhuys (Holandija), Sindelar (Avstrija), Sarosi (Madžarska).

— Iz gornjih nogometnih prvakov bi se pa že dale sestavili reprezentativno moštvo, ki bi se v resnici lahko imenovalo »Wunderteam« in ki bi s svojo igro zadivilo ves svet. Seveda jih ne bomo videli igrati in se bomo morali zadovoljiti samo s to listo imen.

Mednarodni sabljaški turnir

Sabljaški turnir pripravljajo Mariborski akademski sabljaški klub v času Mariborskega tedna na Mariborskem otoku. Vršilo se bo srečanje med reprezentanco Slovenije in Zgornje Avstrije. Naša reprezentanca bo ojačena z zagrebškimi sabljači, damska ekipa pa z državno prvakinjo Kristijanovo iz Vel. Bečkereke. Avstrijsko reprezentanco bodo tvorili sabljaši iz Welsa in Linza, v damski ekipi pa bodo tudi članice dunajskih klubov, med njimi svetovna prvakinja Ellen Preis.

Sportno življenje v Školji Loki

Sportno življenje, ki ga pred par leti v Školji Loki sploh še ni bilo mogoče zaznamovati, se je tudi pri nas začelo lepo razvijati največ po zaslugi novo ustanovljenega Sportnega kluba »Sora«, ki si je nadejal naloge, da tudi v Školji Loki vzbudi zanimanje za sport.

Mladi in agilni člani kluba Sora so razumeli svojo nalogo ter so takoj začeli z delom. Že pozimi so si napravili načrt, po katerem naj bi se razvijal klub. Dne 11. februarja je priredil I. smučarske tekme, na katerih je nastopilo 13 članov in 11 naraščajnikov. Tekma je v vsakem oziru uspeša.

Takoj ko je skopnel sneg, so se vrgli na delo za ureditev igriska, ki ga je dobil klub v najem od župnika g. Podbevška po zelo ugodnih pogojih, za kar mu najlepša hvala. Skoro brez sredstev je klub s pomočjo dobrotnikov in članstva, ki je delalo nad vse požrtvovalno kulak na igrisku tako, da je danes igrisče SK Sore ograjeno, splanirano in je gotovo eno najlepših igrisk na Gorenjskem. Poleg nogometnega prostora je na igrisku še prostor za odbojko, tekališče ter priprave za skoke.

Kaj pa sportni uspehi mladih in agilnih školjčev? Smučarske tekme sem že omenil. Najboljši junior je vzel na progi 12 km 1 uro 5 minut. Najboljši član pa na progi 15 km 1 uro 8 minut in 8 sekund. V nogometu je bilo v začetku precej razočaranje. Kar osem tekem povrsti je bilo izgubljenih. Tenda obrnilo se je na bolje. Tako je v zadnjih tekmah Sora že parkrat prav prepričevalno zmagala, n. pr. zadnjo nedeljo je premagala ljubljanske Jadranske z 2:1, kar je za Soro res lep uspeh. Zelo se zanimajo za klub tudi domači oficirji, ki se jih je že več prijavilo za klub in iz katerega smo dobili tudi enoženjke trenerja.

Polno življenja je tudi v drugih panogah sporta, kakor n. pr. v lahkotletiki. Mlademu u agilnemu klubu želimo še lepših uspehov, čeprav je na gotovemu delu meščanstva natelet na nerazumevanje in bojkot, vendar pa kluba, ki ima v sebi toliko življenja, to ne bo oviralo in bo šel po svoji začetni poti naprej. Želimo pa bi bilo, da se vse meščanstvo strne za klubom in ga podpre v njegovih tekmah.

Požirek „težke vode“: smrt

Odkritje ameriških kemikov - Tudi v človeškem telesu „težka voda“

Čudno ime so vzdeli učenjaki novemu odkritju, o katerem govorijo že precej v zadnjih letih. Te dni je prispelo iz Amerike poročilo, da so tam odkrili težko vodo. Trije kemiki so ugotovili, da obstoji voda, ki vsebuje vodik, katerega atomi so težji kakor vodikovi atomi navadne vode, ki jo vsi poznamo. Eno je že gotovo, da je pridobivanje takšne vode združeno z ogromnimi stroški; saj stane žlička take vode okrog tisoč dolarjev. Ta voda ima posebno lastnost. Dober požirek bi te spravil ob življenje. S to novico se je širša javnost zadovoljila. Zanimala se ni za podrobnosti o zadevi.

Deziderij Papp piše v nekem dunajskem listu, da je ta pojav vreden vsekakor večje pozornosti. Nikakega dvoma ni, da bodo v bližnji bodočnosti mnogo govorili o tem odkritju, ki utegne biti predmet najhujših polemik med znanstveniki. Treba je poudariti, da niso odkrili težke vode šele zdaj, temveč že pred nekaj leti. Leta 1931 se je ameriški kemiku Ureyu, profesorju na vseučilišču v Kolumbiji, posrečilo odkriti težko vodo, ko je s spektroanalizo preiskoval vodikov plamen. Opazil je sledove atomov, ki so se razlikovali od navadnih vodikovih atomov. Tega učenjaka je pri raziskovanju podpiral tovariš Murphy, skupno sta izvršila mnogo nevarnih poskusov ter končno prišla do spoznanja, da je atom molekula vodika dvakrat težji kakor atom v vodikovem molekulu navadne vode. Učenjakoma se je končno posrečilo pridobiti precejšnjo količino težke vode. Z njo sta lahko napolnila naprtnik.

Profesorja Levis in Harvay v Princetownu sta ugotovila, da ima težka voda nenavadne lastnosti. Zadostovala sta dva miligrama težke vode za smrt uboge miške. Drugi miši so dali nekoliko te tekočine, ki je bila razredčena; miš je tekočina opija-

nila. S težko vodo so ubili vse mogoče bakterije, ki so sicer tako odporne proti raznim strupom. Učenjaka Levis in Harvay sta ugotovila, da težka voda prestrizuje dihanje vsakemu bitju.

»Neues Wiener Journal« piše, da ne smemo misliti, da gre za kak strup. V resnici nosimo vsi ta »strup« v svojem telesu. Že Murphy in Urey sta spoznala, da v navadni vodi najdemo sledove težke vode. Dva druga biologa, Westlieb in Hack, sta celo ugotovila, da vsebuje tudi človeško telo težko vodo. O svojem raziskovanju poročata v »New York American«. Tu trdita, da je v mlademu telesu mnogo manj težke vode. Njena količina pa raste s starostjo. Čim bolj se človek stara, tem več težke vode vsebuje njegovo telo. Obstojte tudi nekatera znamenja, ki kažejo, da vprav težka voda povzroča staranje. Usodno je za človeka, da zgublja navadno vodo in da stopa na njeno mesto težka voda. Ta snov ovira delavnost organov in polagoma dovede do smrti.

Nekateri strokovnjaki gredo v svoji logiki celo tako daleč, da trde, da utegne težka voda ugonobiti vse življenje na zemlji. Če v resnici težka voda ostaja kot nekaka usedlina navadne vode, lahko potem v geološkem razdobju napovemo dan, ko ne bo več v oceanu, v rečnih strugah in potokih oživljajoče vode, ki pokriva tri četrtine sveta, temveč samo tekočina smrti, to je težka voda. Zaloga vode na svetu bi se morala posušiti v milijonu let. Razni kemični postopki zadržijo vedno nekaj vode, deloma tudi razni vplivi, ki ji jemljejo paro. Nato naj bi ostala samo težka voda s težkim atomom. Po vsem tem bi nevihte z oceana ne prinašale več tako pričakovanega dežja. En milijon let, ki pomenijo morda sekundo na uri večnosti, naj bi tekočino življenja, kakor je pač voda, izpremenil v vodo smrti.

Kakor znano, je prišlo v Ženevi do sporazuma glede plebiscita v Posaarju. Na sliki vidimo tipičnega delavca iz livarne v Posaarju.

Tako bi rešili krizo tudi v našem gledališču

Občinstvo v londonskem predmestnem gledališču v Croydonu se je zelo začudilo, ko se je med odmorom po drugem dejanju prikazal na odru neki Američan ter pričel deliti denar. Gledalci so od kraja mislili, da je to samo šala, gledališko »sredstvo zoper krizo« z nepravimi bankovci in so se glasno krohotali darovalcu. Toda kmalu se je pokazalo, da deli pravi denar. Američan je poklical na oder do 20 gledalcev, med katerimi so bile žene in otroci. Razdelil jim je ovitke z zneski od 5 funtov sterlingov do 2 šilingov. Sporočil je, da bo na ta način razdelil vsak večer po 250 funtov. »Nikogar nočem užaliti,« je rekel, »a upam, da sem zbral ljudi, ki so res potrebni denarja. Lani je v Chicagu umrl moj oče, James Rodney, ki si je pridobil milijone z gledališči v Zedinjenih državah in na Angleškem. Podedoval sem pretežno večino premoženja. Zdaj sem 52 let star, ostal sem samec in smatram, da imam več denarja, kakor ga potrebujem za življenje. Zato sem sklenil, da bom povrnil prebitek obiskovalcem onih gledališč, kjer je koval moj oče svoje bogastvo. Oprostite, če sem nekoliko nervozen in neroden. Danes delim denar prvič v življenju. Upam, da bom jutri urnejši in mirnejši.« — Obisk gledališča je seveda takoj zelo narasel.

»Tu počiva poštenu Johann Missegger, ustrelen na jelenjem lovu po neprevidnosti — iz odkritosrčnega prijateljstva od svojega svaka. Anton Steyer.«

Argentinski filmi

Ne vem, kako je z žensko namestitvijo drugod, ali v Argentini postaja to vprašanje usodno za družine, za uradništvo in za življenje samo.

Pribiti moram, da je pripisovati tovarniškimi obratom več resnosti kakor pa trgovskim pisarnam. Koliko mladenk, neizkušenih in poštenih, se upropasti, da postanejo žrtve svojih brezvestnih predstojnikov? V najbližjem sosedstvu sem doživel, da je mož po 12 letnem srečnem zakonu pustil ženo in otroke na cedilu in sledil siremskim klicem take propadle uradnice, ki ji niti ognjišče zakonske sreče ni bilo sveto. Po mnogih uradih je radi novonameščenega ženskega oseba zavel čisto nov veter. Moške sotrudnike smatrajo za »quantité négligeable« — malo vredno blago, ki ga je dovolj na razpolago.

Čujte, kakor vidim, ste si nabavili možjerno pohištvo? Da, da, toda premoga nimam...

Prijatelji so se sešli. »Kje si bil ti?«
»Na tečaju samarijanov.«
»Česa si se pa tam naučil?«
»Pri nesreči priskočiti bližnjemu na pomoč.«
»Izvrstno! Ali mi lahko priskočiš na pomoč 50 sto dinarji?«

To je ulica zastav na čikaški razstavi. Razobešene so zastave vseh držav, ki so se udeležile razstave. Razstava v Čikagu bo odprta pet mesecev.

Nino mimado - razvajen otrok Rdeči križ v pomoč kopalcem

Po skoraj vseh pisarnah uživajo ženske, ki so lepega obraza, privilegiran položaj »nino mimado«, razvajen otrok; predstojniki ne gledajo toliko njih dela kot njihovo ženstvo. Tako favorizirane večkrat ne mislijo na to, da bi točno in redno vršile svoj posel, ne pokore se uradni disciplini, s svojo muhavostjo tiranizirajo svoje tovariše in dostikrat zrastejo čez glavo celo svojim predstojnikom.

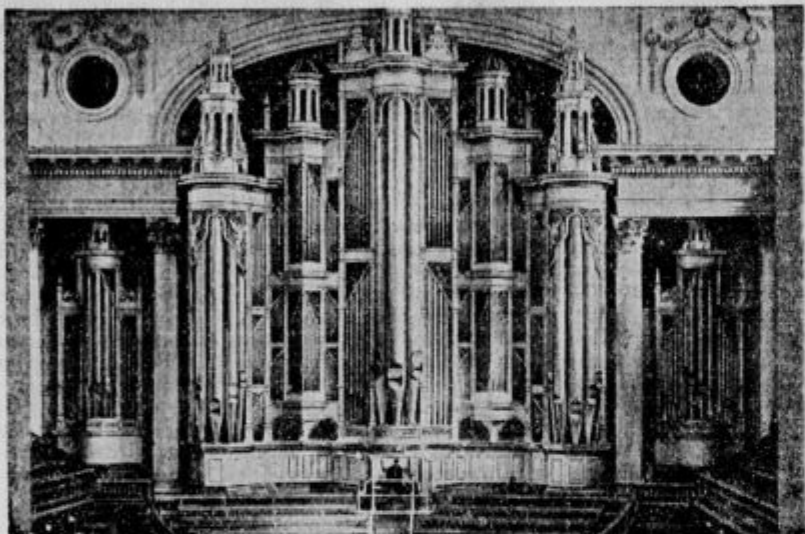
Večna laskanja in dvorjenja ustvarjajo v taki ženski prepričanje, da je neko izvoljeno bitje, da je nad drugimi ljudmi, da se ni dolžna ničesar učiti, da ji ni treba ničesar znati, ničesar delati, da vse nadomestuje njena telesna lepota. Na drugi strani pa bi se morale nameščenke po pisarnah zaščititi pred preganjanjem in maščevanjem tistih, katerih nedovoljenim željam se niso hotele pokoriti.

Izstopim na postaji Olivos. Komaj premerim par kvader, že sem na obrežju.

Kmalu sem opazil kaj hvalevredno napravo: argentinski Rdeči križ, prav oni Rdeči križ, ki bi v primeru vojne oekrboval ranjene in mrljce, je postavil na severnem obrežju Rio de la Plata sedem rešilnih postaj Misel argentinskega Rdečega križa, da se stavi kopalcem na razpolago in uslužno, je bila pravi srečna in vse hvale vredna. Vedno me je zanimalo vse, kar je v zvezi z medicino in rad prebiram medicinske knjige, ako niso prestopkovnaško in presuhoparno pisane. Zato nisem zamudil prilike, da se kaj poučim. Vstopim torej v senco take rešilne postaje ter se spustim v pomeknj z bolničarjem.

Pri vstopu sem mislil: »Kaj pa je tebe treba bilo, ali bolničar me je kmalu o nasprotnem prepračil.«

Takole nekako je govoril: Potrebni, prepotrebni smo in že premalo nas je. Preteklo nedeljo na primer smo imeli na sedmih postajah 159 ljudi, ki so pri nas iskali pomoči. Večina se jih je porazala. Ti urezi prihajajo večinoma od stritih steklenic in kupic ter pločevine konzervnih škatelej, ki jih meče v vodo občinstvo, ko piknikuje na obrežju. Treba je vedeti, da ima Rio de la Plata plimo in oseko kakor morje. Kadar se vode odteka, daleč na okoli raznašajo te pikniške ostanke. Naš Rdeči križ se ne plaši nobenih napovor, da omeji takšne nezgode ali vse zama. Postavili smo ob obrežju na stotine svarilnih tablic, kjer se občinstvo prosi, da iz ljubezni do bližnjega opusti to graje vredno razvado — ali uspeh je žal klavrn. Mnogi se naši gorečnosti celo posmehujejo. — Mnogi kopalci se obrežejo celo po glavi, ker računajo, da je voda povsod globoka in se navpik zaženejo vanjo. Mnogi se izpostavijo predolgo žgočim solnčnim žarkom, popade jih solnčarica in jih je treba posebno pazljivo negovati. Zopet drugi se predolgo časa zamudijo v vodi in jih prime krč. (»Naše dubovno življenje« — Dalibor — B. Aires)

Orgle

za pet organistov

V Sidneyu so postavili nove orgle, ki imajo 140 registrov in 10.000 piščali. Ko zagrmijo te orgle, morajo odpreti v cerkvi vsa okna, ker bi sicer šipe popokale. Če hočejo igrati s polnimi orglami, je potrebnih pet organistov.

Krščanska internacionala za demokracijo

V Montreuxu v Švici je bil kongres krščanske strokovne internacionale. Udeležil se ga je tudi predstavnik krščanskih strokovnih organizacij v Avstriji. Razpravljali so posebno podrobno o dogodkih v Avstriji. Sprejeta je bila resolucija, v kateri se strokovne organizacije zavzemajo za to, da se jim dovoli še nadalje obstoj, ker edino one morejo braniti koristi delavstva. Pravica do organizacije po stanovih je dana po naravnem pravu. Organizacija mora biti svobodna. Resolucija obsoja poseganje države v poslovanje strokovnih organizacij. Kakor zavrača socializacijo kot sistem, tako brani demokracijo kot načelo in zavrača vsako diktaturo, prav tako proletarsko kakor fašistično in narodno-socialistično.

★

»Kaj, vi torej pijete pivo? Saj ste bili vendar včlanjeni v društvo abstinentov!«

»Da, to je vse v redu. Toda nič več nisem mogel plačevati članarine...«

Jugoslovansko letalo v Brno

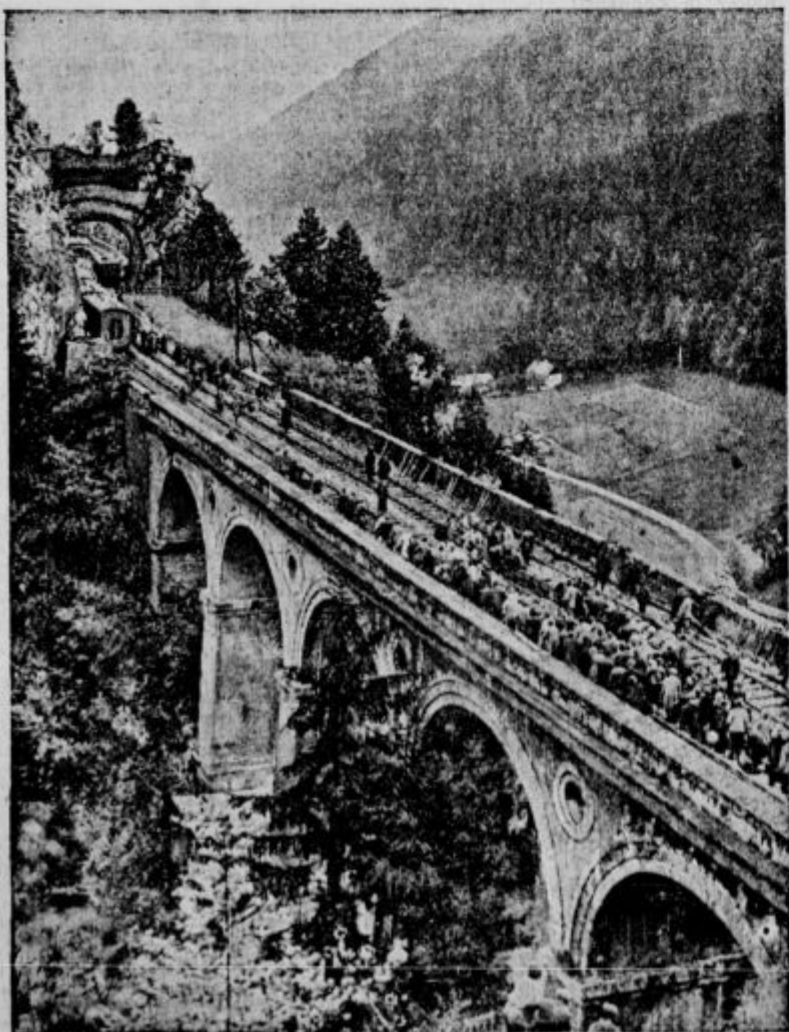
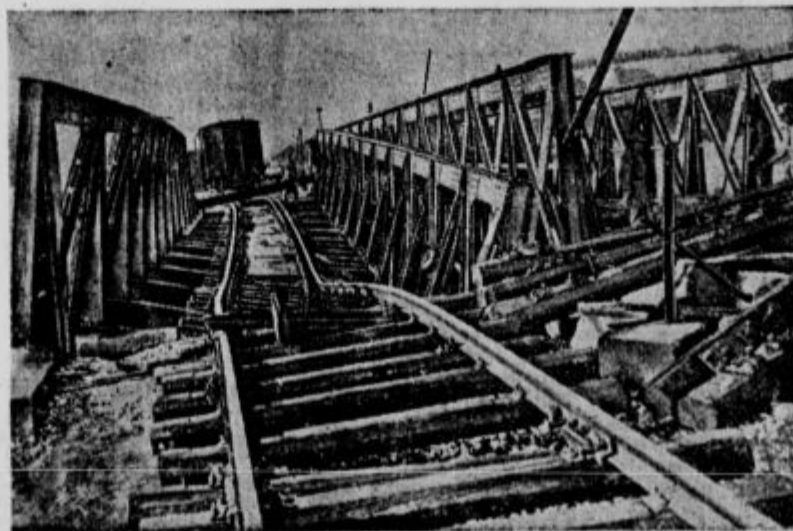
Preteklo nedeljo je bil v Brnu velik letalski miting, in sicer v nadomestilo slovanskega letalskega mitinga, ki bi se bil moral vršiti prejšnjo nedeljo, a ga je preprečilo deževje. V Brno je priletelo 40 letal, med njimi tudi letalo jugoslovanskega aerokluba iz Zagreba. Prisostvovalo je mitingu okoli 40.000 gledalcev.

Mrtev otrok nad pol leta v kovčegu

Iz stanovanja 33 letne Helene Ševčikove v Pfefferovu je prihajal dalj časa čuden smrad. Policija je zadnjo nedeljo izvršila preiskavo. V hiši je našla kovčeg, v katerem je bil zaprt otrok, ki je že razpadal. Ševčikova je po ostrem zaslišavanju priznala, da je oktobra lanskega leta zadušila dvehletnega otroka in ga nato zaklenila v kovčeg. Kovčeg je najprej postavila pod posteljo. Šele pred dvema mesecema, ko je bil smrad tako neznošen, da ga ni mogla več prenašati, ga je zaklenila v omaro. Povedala je, da je to nezakonsko dete, ki ga ni mogla več hraniti. Zato je izvršila strašno dejanje.

„Smrtna legija“ na delu!

Narodni socialisti in drugi opozicionarci bi radi zrušili Dollfusovo vladu z bombami in ekrazitom. Na levi sliki vidimo viadukt na progi čez Semmering, ki so ga hoteli atentatorji razrušiti. S tem bi bila prekinjena važna srednjeevropska železniška žila, ki pelje z Dunaja čez Maribor in Ljubljano v Trst. Atentat ni uspel; delavci popravljajo malenkostno škodo. — Spodaj vidimo, kako je peklenski stroj razdejal železniške tračnice in pokodoval tudi most v Vöcklamartu. Vse te atentate izvršuje baje »smrtna legija«.

Kulturni obzornik

Druga operna produkcija državnega konservatorija

Po prvi operni produkciji, ki je na splošno zapustila jako lep vtis, se je pretekli tork vršil v dramskem gledališču še drug nastop konservatorijskih učencev operne šole, ki jo vodi ga. Škerlj-Medvedova.

Pogled s povprečne perspektive na celotno produkcijo izjavlja nedvomno ugodno sodbo. Človeku, ki je kritično prisostvoval temu zgoščenemu prikazu vsega letnega vzgojnega dela v tej smeri, močno godi resna in ambiciozna delavnost, ki je sijala z vseh posameznih odskih prizorov ter utrjevala mnenje, da je vprav pevsko izlikovalno atremljenje na našem konservatoriju močno razvito. Število nastopajočih je namreč v svojem bogastvu vzbujalo kar začudenje. Vprav iz tega dejstva pa se poraja dvojno vprašanje: Ali so take produkcije le manifestacija občega operno vzgojnega dela na konservatoriju ter prenosno le ustvarjena možnost, ki naj nudi vsem gojencem priliko vsaj enkrat se v tej umetniški panogi pokazati pred javnostjo in tako utesiti svoje tiho hrepenenje, ali pa imajo take produkcije resno umetniški pomen in skušajo predstaviti postopoma občinstvu oni nadopolni naraščati, ki naj bi sčasoma prešel iz šole na deske prave in polne operne umetnosti. Če se vzdržuje prvo vprašanje, potem k izbiri vseh, ki so nastopili, nimamo nič pripomniti, pa je istočasno izpodkopana osnova izbire umetniške snovi, ki se je reproducirala, kajti vsa ta zaporednost prizorov, ki smo jo videli, presega bodisi po tehničnih težkočah, bodisi po stilnem pravcu izrecno sposobnosti in moči izvajalcev. Če pa se potrjuje drugo vprašanje, potem pa je brez dvoma merilo za izbero prave vrednosti naraščajoča preohlapnost, kajti kritična presoja bi morala v danem primeru vrsto teh, ki so nastopili, precej razredčiti. Zato naj bi se vodstvo v tem primeru oprijelo vseobli glesla: malo, pa dobro.

Preostane na splošno ugotoviti nekaj dejstev, ki so važna v vsakem primeru. Z ozirom na pevsko stran je treba prehajaje vrednosti glasov samih po sebi poudariti, da obstaja občutna razlika med koncertnim in opernim peljem. Slednje namreč zahteva neko sintezo z igrjo, v čemer se mora odobiti tudi v pevskem podajanju, ki zato ne sme biti podrejeno zgolj estetskim, čisto muzikalnim zakonem, ki pa zopet z druge strani ne sme pretirano zapadati čustvenim afektom pojetega igralca in se tako preoddaljevati estetskim muzikalnim zakonom. Prav te zlate srede, kjer je glas skladno prepojen z notranjim igralskim izrazom, smo v danem primeru pri pevcih, najbolj pogrešali in bo tedaj v tej smeri treba popolnšega dela. Kar se pa igrje tiče, bo neglede na posamezne okorne pojave treba še več paznje skladni stilni podrejenosti, kar je, priznam, jako težko, pa vprav zato zahteva toliko več obdelovanja.

Naj preidemo se na posameznosti. V Smetani »Prodan nevesti« se je šestst petevč (Tratnikova, Lapajne, Hribar, Verbičeva, Likovič, Lupaš) obnesel izredno lepo. Glasovi so zveneli ubrano in čisto in kljub deloma majhni nervoznosti zapustili zelo ugoden vtis, ki pri tem glasbenem stavku ni tako vsakojen. Tratnikova s tem, kar pokazala z Marjoko in pozneje z Desdemono »Othello«, nujno zahteva, da se ji posveti vsa pozornost. Njenemu dobro izoblikovanemu glasu je treba še končne enotne izdelanosti, ki naj odpravi mestoma neizenačene ostanke najbrž njenih različnih sol in pa nekaj slabših navad, ki so pri začetniku pogoste. Ker zmore v svojem podajanju, vključenem z igrjo, zelo mnogo iskreno doživljenega in prepričevalnega izraza, vzbujajo vero, da nam v njej raste prava umetnica. Zato apeliramo na merodajne kroge, da jo vsestransko podpro. — Petrovičev bas-baritonni glas je že danes pri nas poznan po svoji izrecni mehkoči in tudi po splošni vrednosti. Vseokor vpoštevajanja vredna kvaliteta njegovega glasu pa iz danega pogleda še vedno vzbujajo pomisleke, ne spada li bolj v koncertno dvorano, kot na operni oder vedel pomanjkanja morda še nerazvitih igralskih sposobnosti pevca. — V Čajkovskega »Oneginu« in še posebej o Puccinijevi »Bohemi« je Drmota s svojim tenorskim glasom vzbudil mnogo simpatij. Glas ni ravno občezen, a v lirčnosti mehak in iz zadostnega čustva topel. Treba pa bo še nadaljnega oblikovanja, ki bo iz ugodne osnove izkazalo končno sodbo. — Mnogo sposobnosti in še več ambicije za operni oder so nadalje pokazali v »Oneginu« Korenčanova, v »Rigolettu« Likovič in Sokova, v »Bohemi« dobra Mimi Gnušova (Igljeva, ki jo poznamo iz drugih prilik kot dobro pevko, je tu izostala) in končno so mnogo storili v svojem prizadevanju tudi pevke Oberwalderjeva, Rudolfova, Dolenčeva, Stritarjeva in pevci Švigelj, Arčon, Burger in Hribar, o katerih izrecnem opernem umetniškem poklicu pa je zaenkrat še težko govoriti.

Voditeljici operne šole ge. Cirili Medvedovi moramo k sklepu čestitati, da je v danih prilikah dosegla tako lepe uspehe in to z vzpodbudo k stremljenju po čim večji popolnosti in pravi umetniški smeri. — Vse nastope sta vodila in spremljala pri klavirju z veliko pozornostjo gg. kapelnika Anton Neffat in dr. Švara.

Zanimanje za prireditve pa je bilo veliko, kar je izdajala zelo zasedena gledališka dvorana.

Ob tej priliki naj še omenimo, da se je pretekli teden vršila v Filh. dvorani enotno in lepo izoblikovana produkcija gojencev Glasbene Matice iz šole prof. Jeraja in ge. Jeraj-Hribarjeve, pod naslovom »Gojitev glabe v domačem krogu«, in je pod vodstvom prof. K. Jeraja zelo lepo uspela. V. U.

Gospodarstvo

Sanacija rudarskega zavarovanja je nujno potrebna

Prejeli smo poslovno poročilo Glavne bratovske skladnice v Ljubljani za leto 1933, iz katerega posnemamo za naše rudarsko zavarovanje naslednje važne podatke:

Ze nova pravila bratovske skladnice z dne 16. februarja 1933 so imela v cilju sanacijo bratovskih skladnic v Sloveniji, saj so se znatno znižale davkatve članom, odnosno upokojencem. Toda ta prihranek se ni zadoščal za sanacijo, zato je bilo tudi lani sklenjeno in odobreno povišanje prispevkov za pokojninsko zavarovanje. Toda tudi ti ukrepi niso mogli rešiti stanja bratovskih skladnic in zato je glavna bratovska skladnica predložila vladi, da se naj ustanovi poseben sklad za sanacijo bratovskih skladnic, Banska uprava v Ljubljani je doslej dovolila za sanacijo rudarskega zavarovanja že 0,9 milj. Din, vendar še doslej ni izplačala tega.

Pokojninsko zavarovanje

V preteklem letu se je stanje pokojninskega zavarovanja poslabšalo. Dočim je leta 1932 izkazovalo presežek dohodkov nad izdatki 8 skladnic v Sloveniji, je preteklo leto zaključeno z deficitom pri 9 skladnicah, pa v znatno večjem znesku kot leta 1932. Vedno bolj se pritegujejo rezerve iz prejšnjih let, vendar padca ni mogoče zaustaviti. Pokojninska blagajna je imela lani dohodkov 13,3 izdatkov pa 13,8 milj. (leta 1932 je bilo dohodkov še 13,1 izdatkov 13,03 milj. Din). Dočim je leta 1932 bilo zavarovanje kolikor toliko uravnoteženo, je leta 1933 nastopilo občutno poslabšanje, katerega ni moglo ustaviti tudi znatno zmanjšanje izdatkov. Namesto prebitka 0,1 milj. je stopil primanjkljaj 0,5 milj. Din, radi česar se je tudi premoženje primerno zmanjšalo. Čisto premoženje (aktiva po odbitku pasiv) se je zmanjšalo za 0,5 na 15,26 milj. Din.

Kakšne so pokojninske razmere, se vidi iz tega pregleda: Stara pravila povprečno letno Din leta 1933 (v oklepajih podatki za 1932): član 78,96 (81,33), vdova 33,62 (33,08), sirota 13,09 (12,46); nova pravila: član 5134,86 (5456,24), vdova 2168,15 (2439,16), sirota 766,44 (920,29), za sorodnika 1484,75 (1340). K temu je še omeniti, da je leta 1933 prevzela svojo upravo Glavna bratovska skladnica pokrajinski pokojninski sklad za rudarje, ki ga je doslej upravljal Pokojninski zavod. Ta sklad je imel lani dohodkov 4,17, izdatkov pa 4,58 milj., tako da je primanjkljaj 0,41 milj. Din zmanjšal čisto premoženje sklada na 7,4 milj. Din.

Nič boljši ni položaj v ostalih panogah rudarskega zavarovanja: v bolniškem in neugodnem. Povsod prekašajo prispevke, odnosno dohodke izdatki in se zmanjšuje čisto premoženje.

Bolniška panoga

Z novimi pravili so se uvedle lani izpremembe v odmerni podlagi za prispevke. Bolniški stalež je bil na področju Glavne bratovske skladnice lani relativno visok, povprečno je bilo 43,8 članov v bolniškem staležu (1932 samo 40,97), pri tem se je pa število zavarovancev znatno znižalo. Število obolelih je znatno naraslo. Skupno so se izdatki bratovskih skladnic za bolniško zavarovanje razdelili v odstotkih (v oklepajih podatki za 1932, vse v odstotkih v primeri s prispevki): hranarina 26,25 (26,09), porodniške podpore 1,07 (1,15), podpore za dečjo opremo in dojenje 2,78 (6,50), pogrebne 1,82

Stanje Narodne banke

Najnovjši izkaz o stanju Narodne banke kaže za 8. junij te-le glavne postavke (vse v milij. Din, v oklepajih razlika v primeri z izkazom za dan 31. maja):

Aktiva: 1866,0 (— 0,235), devize izven podlage 56,1 (+12,4), kovani denar 267,0 (—3,8), posojila (menična in lombardna) 1822,0 (—12,85).

Pasiva: bankovci v obtoku 4101,2 (—17,6), obveznosti po vidu 1135,8 (+10,45), obveznosti z rokom 952,0 (—1,85), razna pasiva 217,4 (—7,7).

★

Konkurz je razglašen o imovini Terezije Sevar, trgovke na Rakeku, reg. pod firmo Trgovina in špedicija Ludvik Sevar vdova na Rakeku, oglasiti se je 1. avgusta, prvi zbor upnikov 30. junija. Ugovoritveni narok 14. avgusta.

(1,74), zdravniki, bolniško osebje, babice, bolniška kontrola 23,38 (22,87), zdravila in zdravilni pripomočki 15,61 (14,17), specialno zdravljenje 3,63 (3,93), oskrba v bolnicah 14,23 (13,41), uprav. stroški 10,44 (9,41) vseh prispevkov.

Vsi dohodki bolniške blagajne pri bratovskih skladnicah so znašali 1932 9,7, 1933 pa 9,45 milj., izdatki pa so istočasno padli od 10,03 na 9,64 milj., zaradi primanjkljaja se je čisto premoženje zmanjšalo od 18,5 na 18,3 milj. Din.

Neugodno zavarovanje

Kot smo že omenili, so tudi v neugodnem zavarovanju izdatki bili višji kot dohodki: dohodki so narasli od 1932 na 1933 od 2,58 na 2,88 milj., izdatki pa so se zmanjšali od 3,4 na 3,06 milj.,

1. julija - popolen nemški moratorij!

Na tem mestu stalno poročamo o velikih izgubah zlata nemške državne banke. Vsa podlaga nemške marke znaša nekaj nad 111 milijonov v zlatu in 9 milijonov v devizah in to pri obtoku bankovcev za 3508 milijonov mark. Te številke so kaj značilne in naj navedemo v primer: kakšen bi bil naš valutarni položaj, če bi imeli namesto 1800 milijonov podlage samo 100 ali 150 milijonov Din? Posledice tega niso izostale za nemško marko, ki že delj časa tudi uradno beleži disagio v primeri z drugimi devizami, dočim je uspevalo doseči vsaj v valutnem prometu držati marko skoro na prejšnji pariteti z zlato, odnosno zlatimi valutami. Seveda to ni prikrilo poznavalcu razmer pravega stanja, ker je bilo z raznimi moratoriji itd. ustvarjenih nebroj vrst marke, pred nedavnim so jih našli 13, pa po najrazličnejših tečajih. Tako so se nekatere vezane marke prodajale z ažirom do 40 in še več odstotkov.

V takih razmerah seveda Nemci kažejo s pristom na ustavitev plačil za inozemske upnike, kar se imenuje transferni moratorij, ker so pripravljene še nadalje plačevati svoje dolge v markah. Ta transferni moratorij (ker ta plačila ne transferirajo v devize) bi se začel s 1. julijem. To je predsednik Reichsbanke napovedal že ob začetku konference z inozemskimi upniki, ki je bila pred nedavnim v Berlinu.

Sedaj je pa prišel še nov ukrep Reichsbanke, kot poročajo uradno: Zaradi zlorab plačil po tretjih državah na konte Reichsbanke v inozemstvu je zadnje dni nastopila velika ponudba marke. Zato je bilo naročeno podružnicam banke, da za približno 14 dni ne sprejemajo vplačil v markah za posebne konte emisijih bank v Parizu, Rimu, Stockholmu, Bruslju, Madridu, Lizboni, Helsinku, Curihu, Nemška vlada je že začela pogajanja, da se prepreči zlorabe plačil po teh kontih.

To pomeni, da so ustavljena predvsem plačila za države, ki imajo še kolikor toliko prost devizni

Borza

Dne 13. junija.

Denar

Nemška marka je danes ponovno znatno popustila na vseh tržiščih. Nadalje so na naših borzah popustili še tečaji Amsterdama, Londona, Pariza, Praga in Trsta, dočim je narasel New York, neizpremenjena sta pa ostala Curih in Bruselj.

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling na ljubljanski borzi ostal neizpremenjen: 9,35, na zagrebški pa se je znatno uvrstil na 9,31. — Grški boni zaključeni v Ljubljani 30,80, v Zagrebu 30,87 in v Beogradu 29,05. — Španska pezeta v Zagrebu zaklj. 6,43. — Angleški funt je v Zagrebu narasel na 256,90, v Beogradu pa je popustil na 256.

Ljubljana, Amsterdam 2314,29—2325,65, Berlin 1294,53—1305,38, Bruselj 796,91—800,85, London 171,75—173,35, Curih 1108,35—1113,85, New York 337,72—3405,98, Pariz 225,15—226,27, Praga 141,90 do 142,76, Trst 292,06—295,36.

Promet na zagrebški borzi je znašal 31,631 Din. Curih, Pariz 20,315, London 15,52, New York 307,50, Bruselj 71,90, Milan 26,50, Madrid 42,10, Amsterdam 208,80, Berlin 116,75, Dunaj 73,12 (priv. 57,50), Stockholm 80, Oslo 77,95, Kopenhagen 69,25,

vendar je bilo se primanjkljaja 0,18 milj. (1932 0,64 milj. Din) in se je premoženje zmanjšalo za 0,18 na 4,96 milj. Din.

Zaradi znižanja rent so se v tej panogi zmanjšali izdatki, pa vendar ne bodo prispevki zadoščali za kritje izdatkov in se je moral zvišati nevarnostni odstotek. Vendar je v splošnem stanje nekoliko boljše kot leta 1932, tedaj je bilo pasivnih 12 skladnic, aktivne pa 3, leta 1933 pa je bilo pasivnih samo še 7, aktivnih pa že 8. Seveda je v vsem poslovanju od leta 1925 dalje prebitke le pri nekaterih znaten, se večji pa so primanjkljaji.

Razloge za tako finančno stanje je iskati predvsem v krizi naših premoženjnikov. Zato tudi stalno pada število zavarovancev in je prišlo leta 1933 na najnižje stanje, saj je bilo zavarovanih 9746 polnopravnih in 818 manj pravnih članov, to je manj kot leta 1932, seveda pa se ti podatki ne morejo primerjati s prejšnjimi leti, ko je prekašalo število polnopravnih zavarovancev 16.700, leta 1925 n. pr. 16.737. Število upokojencev in nezgodnikov se je lani znatno povečalo.

Premoženje bolniške blagajne se je lani zmanjšalo od 18,5 na 18,3, neugodno od 5,15 na 4,96 in pokojninske od 15,77 na 15,26 milj. Din, kar pomeni torej znatno zmanjšanje rezerv socialnega zavarovanja naših rudarjev, ker so se n. pr. pri neugodni blagajni zmanjšali tudi odpadajoči deli na enega aktivnega člana.

promet. Naša država pri tem ni prizadeta in se naš klirinški promet z Nemčijo razvija normalno dalje.

Drug važen ukrep Reichsbanke, oziroma Urada za dodeljevanje deviz je pa znižanje deviznih kontingentov za junij na 10% normalnih zneskov. Pa še ni gotovo, če bo kvota za julij zgošala toliko. Posledice tega ukrepa so velike. Tako poročajo listi, da so ameriški izvozniki vse v Nemčijo poslano blago ali ustavili ali pa dirigirali v depa, dokler jim uvozniki ne zagotove plačila. Poleg tega je v bodoče skoro ves izvoz ustavljen in nastaja za Nemce vprašanje, kako si bodo preskrbeli nekatere življenjsko važne industrije. Ze dalj časa se je vnila obsežna strokovna razprava o nemških zalozah surovin. Inozemstvo je opozarjalo na stalno vrhek uvoz surovin, ki je izbrljal vse devizne rezerve Reichsbanke. Po nemških uradnih poročilih se pa zaloge tako majhne, da zadostujejo komaj za nemške obratovanje nemške industrije za par tednov ali mesecev. Vse kaže, da bo Nemčija prenesla, v kolikor se bo le dalo, v one države, s katerimi ima ugodne dogovore glede plačil, zlasti v one, s katerimi ima klirinški na kompenzacijski podlagi.

Ustavitev plačil na klirinške račune je vzbudila posebno veliko pozornost v Franciji. V tork je francoski poslanik predložil nemški vladi v Berlinu demaršo, v kateri opozarja nemško vlado na posledice tega ukrepa. Ustavitev plačil za dalj časa bo imela za posledico popoln zastoj prometa med obema državama, kar bo šlo tudi v škodo Nemčije. Pravkar objavljajo tudi francoski listi statistiko klirinškega obračuna z Nemčijo. »Francosko-nemški urad za trgovska plačila« pri pariški liguvske, zbornici ugotavlja, da so znašale terjatve dne 31. maja 1934: 355,3 milij. fr. frankov, dočim so francoski izvozniki dobili 334,6 milij. fr. frankov, kar da saldo v korist Francije 20,7 milij. fr. frankov. Ta saldo se bo sedaj z ustavitvijo nemških plačil zelo povečal.

Praga 12,81, Varšava 58,125, Atene 2,93, Carigrad 2,50, Bukaresta 3,05.

Vrednostni papirji

Tendenco je za vojno škodo nekoliko slabša, dočim je za druge državne papirje ostala neizpremenjena čvrsta. Posebnih izprememb v tečajih ni, promet je pa postal nekoliko večji. Znašal je na zagrebški borzi: vojna škoda 200 kom., begl. obv. 50.000 in 7% Bler pos. 2000 dol.

Ljubljana, 7% inv. pos. 70,50 den., agrarji 37,50 den., vojna škoda 307—308, begl. obv. 54,50, 8% Bler. pos. 60—61, 7% Bler. pos. 54,50 den., 7% pos. Drž. hip. banke 67,50—68,50, Kranj, ind. 250 bl.

Zagreb, Drž. papirji: 7% inv. pos. 70,50 den., vojna škoda 307—308 (307), 6. 307—308, 6% begl. obv. 54,50—55 (54,50), 8% Bler. pos. 60,50—61,50, 7% Bler. pos. 54,50—55 (54,50), 7% pos. Drž. hip. banke 68—70. — Delnice: Priv. agr. banka 215 do 215,25, Osj. sladk. tov. 120—150, Impeks 50 den., Trboveljska 80—90.

Belgrad, Drž. papirji: 7% inv. pos. 71—71,50 (71), vojna škoda 306—307 (307, 306), 6% begl. obv. 54,25—54,50 (54,25), 8% Bler. pos. 61,25—62 (62), 7% Bler. pos. 55—56 (56, 55,50). — Delnice: Narodna banka 4050 den., Priv. agr. banka 214—215 (215,50).

Ljudska hranilnica in posojilnica v Ormožu naznanja žalostno vest, da je včeraj popoldne ob 1/2 15 nenadoma umrl nje dolgoletni tajnik, častiti gospod

DRAGO HRABA

župnik v pok.

Zemske ostanke blagega pokojnika preneso jutri, v četrtek 14. junija, ob 10. uri dopoldne iz hiše žalosti v mesno župno cerkev, kjer se opravi za dušo rajnega sv. maša zadušnica, nato pa pokopljejo na mestnem pokopališču.

Rajnega tajnika ohranimo v trajnem spominu.

Ormož, dne 13. junija 1934.

Načelstvo.

★
»Solska knjižnica« pri Mohorjevi družbi. Kakor smo poučeni, namerava Mohorjeva družba izpolniti vrzel, ki zija že od časov slovenske gimnazije sem. Po vseh srednjih šolah, zlasti pa v gimnazijah, je uvedeno tako zvano zasebno čtivo domačih in tujih klasikov, na podlagi katerih se učencem odpira pogled v silo in čar velikih del domače in svetovne literature. Čestokrat ni mogoče posvetiti posebne ure temu ali onemu delu, ki ga slovenski dijak nujno mora poznati, zato je potrebna kritična izdaja s popolnim komentarjem ozadja, da se dijak sam dokoplje do jedra in pomena dela. In za to bo poskrbela »Solska knjižnica«, v kateri bo izdajala MD v uredništvu strokovnjaka-slavista posamezne slovenske in tuje klasike. — Za enkrat smo izvedeli za sledeči načrt, ki ga misli MD izvesti v razdobju enega ali dveh let: V tisku sta Levstikov »Martin Krpan« z obširnimi uvodom (Slovdnjak in Gregorčič (Pregelj)). Sledili jima bodo: Jurčičev »Jurij Kozjak«, Cigliarjeva »Sreča v nesreči« (Kolarčič), Jurčičev »Deseti brate« (Koblar), Valentin Vodnik (Grafenauer), Ivan Cankar (nekaj značilnih novel; Borštnikova), »Horac o pesništvu« (priredil Sovrè), Izbor Iljijade (Sovrè), Dante (Boje), Scott: Ivanhoe (Sovrè), Sienkiewicz, Reymont itd. Na te izdaje klasikov opozarjamo že danes slovensko dijaštvo in profesorje-slaviste.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; žentlovanjski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Tudi Vaša obleka bo kakor nova

ako jo pustite kemično čistiti in barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Poljanski nasip 4-5
Pralnica — Svetlolikalnica

Službodobe

Tekstilni potniki!

Bombaževa tkalnica (hlačevine) išče za Slovenijo mladega, sposobnega potnika, ki je pri angrosistih kakor tudi detajlistih dobro vpeljan ter ima perfektno blagoznanstvo. Dopise upravi »Slovenca« pod št. 168—Maribor 6456. (b)

Služkinjo

pridno, pošteno, večjo kuhanja in vseh hišnih in vrtnih del, išče. Slapničarjeva ulica 12, Moste. (b)

Vajenci

Mesarski vajenec

zdrav, močan, išče učnega mojstra. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 6517. (v)

Zasluzek

Samoizdelava

in prodaja mednarodno priznanega specialnega predmeta (igračke) se odda za Jugoslavijo. Hotel Metropol, soba 44, od 2—4. (z)

Objave

Izjava!

Podpisani nisem plačnik za dolgove, ki so se napravili brez moje vednosti. — Fervega Leopold. (o)

Stanovanja

ODDAJO:

Opremljena soba

se takoj odda. Poizve se: Gradišče št. 14, prtiličje, levo. (s)

Dve sobi

prazno in opremljeno — oddam pri Sv. Krištofu. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6730. (s)

Mesečno sobo

ugodno oddam tik trnovske cerkve. Kolesijska ulica 8. (s)

Vnajem

ODDAJO:

Lokal

na prometni točki, pripraven za lahko obrt — oddam. Naslov v upravi »Slovenca« št. 6658. (n)

Razno

Rabim nekoga,

da mi napravi par skic ter prestavi par stvari iz slovenščine v hrvaščino. Odgovor prosim pod »Dijak« št. 6709 upravi »Slovenca«. (r)

Še ni prepoznal!

Danes še lahko kupite srečno knjižnega srečolova Belo-modre knjižnice, da Vam nakloni glavni dobiček v vrednosti 25.000 Din. Vabimo Vas na javno žrebanje, ki se bo vršilo danes, t. j. 14. junija t. l. ob 17 v restavraciji »Zvezda«. Srečke, ki do omenjene ure ne bodo plačane, so neveljavne. Nakazila po pošti, ki dosepejo do 17. ure 14. junija, se bodo vplačevala pri žrebanju. Nadaljnja nakazila bi hvalježno sprejeli kot prispevek k ustanovnemu fondu za izdajo zbranih del slovenskih avtoric. (r)

Posrestva

Droben oglas v »Slovenca« posrestvo ti hitro prodaja; če ne z gotovim denarjem na kupca ti s knjižico da. (z)

Tristanovanjska hiša

z lepim vrtom, v Kamniku, napredaj ali se zmenja v Ljubljani. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6705. (p)

Restavracija

v centru Zagreba, z bogatim inventarjem, zaradi družinskih razmer napredaj. Lokal ima centralno kurjavo. Prijeten vrt, velik promet. Cena zelo ugodna. Naslov v upravi »Slovenca« št. 6669. (p)

Hiša z gostilno in večjim vrtom

v Domžalah, Studljanska cesta, bo prodana na javni dražbi pri sodišču v Kamniku dne 18. VI. 1934 ob 9. uri 30 minut. Cenilna vrednost znaša Din 121.842, najmanjši ponudnik Din 62.437.66. Prevzem hipoteke po dogovoru. Informacije daje advokat dr. Zvokelj, Kamnik. (p)

Prodamo

Če avto svoj stari prodajatelj motorja bi znebil se rad, brž kupcev ti mnogo prične. Slovenec najmanjši inšerat. (k)

Zelo poceni

se oblečete pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14. (l)

Domače salame

priznane najboljšie ter polemendolski sir nudi delikatesa I. Buzzolini, Lingarjeva ulica, za škofijo. (l)

Parkete

kupite najugodnejše v tovarni Alojzija Kanc, Menges. Ustanovljena 1900. (l)

Kose po 5 in 6 Din

in druga stara železnina. Velika izbira ograj, nosilcev, strojnih delov itd. — pri Gustinčič, Maribor — Tattenbachova ul. št. 14. (l)

Stavbeniki, mizarji!

2 izložbeni vrati, izložbeno okno za trgovski lokal, ugodno prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1725. (l)

Foto amaterji pozor!

Nudimo Vam po najnižji ceni popolnoma nove krasne foto albume, foto ogličje, navadne albume za razglednice ter spominske knjige.

Bogata zaloga Konkurenčne cene

Prodajalna H. Ničman

Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2

Fižol

vseh vrst, za prehrano, dobite najceneje pri trvdki

Fran Počanič,

d. z o. z., Tyrševa (Dunajska) cesta 67.

Telefon 2059

PREMOG KARBOPAKETE DRVA, KOKS nudi

Pogačnik

Bohoričeva ulica št. 5.

Kupimo

Suhe gobe

povzročeno, kupuje stalno po najvišji ceni Artur Nachbar, Radeče.

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Manjšo prešo

(Spindelpresse), rabljeno, kupim. — Ponuditi upravi »Slovenca« pod »Preša« št. 6708. (k)

Kino projektor

»Ernemann I« — dobro ohranjen, kupim. Ponudbe poslati upravi »Slovenca« pod »Projektor« 6739. (k)

P VIII 52/28-96.

Težave v nogah

se olajšajo
v 1
minuti!

Ali so Vaše noge boleljive, občutljive in zatečene? Tako jih lahko dosežete olajšanje, če si priredite kopel s Saltrat Rodellom. Bolečine takoj prenehajo in že v eni minuti ne bo več ozeblin in občutka, da kaj boli ali peče. Krepke zdravilne soli in kisik, sproščen v Saltrat Rodellu, prodirajo popolnoma v lojnice ter odstranjujejo vse kisline in strupe. Kurja očesa omehčajo tako, da jih lahko cele odstranite s korenino vred. Po eni sami kopeli s Saltrat Rodellom boste že lahko nosili čevlje, ki so za eno številko manjši. Vporabljajte to sredstvo redno, pa se boste za vedno rešili bolnih, zatečenih in ranljivih nog. Saltrat Rodell se dobi za nekaj dinarjev z jamstvom uspeha v lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

Oklic

Prostovoljna sodna dražba na Kodeljevem

V torek 19. junija t. l. ob 10 dopoldne se bo pri podpisnem sodišču soba št. 37 prodala:

hiša št. 137 Kodeljevo-Štepanja vas

z izključno ceno 100.000 Din. Odkupnine ostane lahko polovica vknjižene na posvetu proti 6% obrestovanju. Ostali pogoji so na vpogled pri podpisnem sodišču soba št. 37.

Sresko sodišče v Ljubljani, odd. VIII., dne 11. junija 1934.

VSEM PRIJATELJEM IN ZNANECIM NAZNAJNAMO ŽALOSTNO VEST, DA NAS JE DNE 12. JUNIJA, PO MUČNEM TRPLJENJU, PREVIDEN S SV. ZAKRAMENTI, ZA VEDNO ZAPUSTIL NAŠ LJUBLJENI BRAT, OZIROMA STRIC, GOŠPOD

FRANC SIMČIČ

PISARNIŠKI RAVNATELJ V POKOJU IN REZERVNI KAPETAN

POGREB NEPOZABNEGA POKOJNIKA BO 14. JUNIJA 1934 OB POL 5 POPOLDNE IZPRED MRTVAŠKE VEZE SPLOŠNE BOLNIŠNICE NA POKOPALIŠČE K SV. KRIŽU.

LJUBLJANA, DNE 13. JUNIJA 1934

ŽALUJOČI RODBINI DETELA IN MEZE

Ali imate lepe bele zobe?

Če ne morete na to vprašanje pritrditi z veseljem, potem Vam svetujemo poskus s Chlorodontom.

Chlorodont je zobna pasta z veliko čistilno močjo, ne da se loti pri tem dragocene zobne sklenine. S Chlorodontom negovani zobje bolj izgledajo in imajo lepši sijaj. Da dosežete popoln učinek dnevne nege zob in ust, je potrebna Chlorodont ustna voda, katere ne vpliva samo blažilno na okusne živce, temveč tudi osvežuje in čisti usta kakor kopel tela. Ista je močno koncentrirana ter varčna pri uporabi.

Zobna pasta: tuba Din. 8.— in Din. 13.—
Ustna voda: steklenica Din. 16.— in Din. 30.—

Chlorodont

zobna pasta ustna voda

PREHODNA DEKLIŠKA DOBA JE MED 12. IN 17. LETOM.

To je doba, ko mora imeti vsako dekle jako in zdravo kri, močne in zdrave živce in izboren tek. To daje »Energina« za jačanje krvi, živcev in teka.

»Energina« se dobi v vseh lekarnah, polilitska steklenica 35 Din.

Reg. S. br. 4787/32.

Št. 1324/34.

RAZPIS

Občina Ribnica okolica razpisuje službo občinskega delovodje. Prošnje, ki morajo biti opremljene z dokazili v smislu čl. 7 in 8 uredbe o občinskih uslužbencih (Sl. l. št. 184/22 z dne 17. III. 1934) je vlagati pri upravi podpisane občine do 1. julija 1934.

Uprava občine Ribnica okolica, dne 11. junija 1934.

Vsaakega in povsod lahko doleti nesreča

»Fitonin« preprečuje infekcijo, ustavlja krvavenje in zelo hitro zaceli rane. Ako se poslužite »Fitonina« takoj kot prvega sredstva, sploh ne more priti do gnojenja, ker »Fitonin« v roku pol ure ubije vse klice, ki povzročajo gnojenje. Zato je »Fitonin« potreben povsod, kjer preti nevarnost nesreče. Steklenica v lekarnah 20 Din. Po poštnem povzetju 2 steklenici 50 Din. Poučno knjižico št. 15 pošljite brezplačno »Fitonin« dr. z o. z., Zagreb I/78. (Reg. pod br. 1281 od 28. VII. 1933.)

KAKOR KRONOMETER BO DELOVAL VAŠ ŽELODEC,

ako jemljete za iztrebljenje prašek »Magna« purga. Otroci malo, odrasli veliko žlico na vodi. Ako použijete prašek »Magna« na konici noža, pospešuje prebavo, odpravo zagatenja, zgago, vzpehavanje, bluvanje in zoprn diš ust. Zdravi: želodčni in črevesni katar, hemoroide in ture v želodcu.

»Magna« prašek se dobi v vseh lekarnah. Zavojček 4 Din.

(Reg. S. br. 4788/32)

Rekordna vožnja

»Da, vsa so zaprta... Ladja!«

Počasi je glas dobival svojo značilno barvo. Bil je le Davisov.

»Ladja. Treba jo bo izprazniti... Ničesar... Izprazniti... Za menoj so... Da, obveščal vas bom o naraščanju vode... Rešil jih bom... Ne, na svidenje, Davis!«

Obesil je slušalo.

»Vi, ki nimate službe, idite gori. Držite se kapitanih povelj!«

— — — V svoji naglici je Simon zadel ob Davisa, ki je sklonjen nad pisalno mizo pisal brzojavko.

»Prihajam iz strojnice... Voda teče od posodi, iz desetih špranj, iz dvajsetih špranj.«

»Vem,« mu je odvrnil Davis.

In nadaljeval je s pisanjem: »S. O. S. Steamship, Morska zvezda«. V nevarnosti, da se potopimo. Prosimo nujno pomoč!« Naznačil je kraj, kjer so se nahajali in podpisal: »Davis.«

»Nesite to telegrafistom in se nemudoma vrnite.«

Nato je šel na zapovedišče in potrkal tretjega poročnika po rami.

»Gerard,« je dejal, »potapljam se.«

»Kako?«

Silna osuplost se je brala na obrazu mladega častnika. Bilo je nemogoče. Umoval je tako, kakor kurjači nekaj minut prej.

»Da, res je. Voda vdira v ladjo. Treba jo je izprazniti.«

Trikrat je zažvignil, da je zbudil pozornost mož na kaštelu, ki jih je, kakor njega, zibalo valje. In z zamolklim glasom, ki je daleč segel, je poklical:

»Haynes, Herwick. Vsi možje sem! Takoje Glas, zvok njegov je pretresel može do dna. Brez besede so pustili svoje delo in se zagnali proti poveljniškemu mostu. Zelezen krov je odmeval od njihovega dira.

Kmalu so bili vsi zbrani ob poveljniku. Pogledal je vsakega posebej, vse te ljudi je poznal, nekatere že dolga leta, druge komaj dva dni. Do vseh je čutil enako, skoro očetovsko ljubezen. Samo na morju se tako čustvuje. Zanje, za svoje otroke, je ob tej uri opustil suhoparni zvok svojega glasu, ki je bil samo maska, da bi se laže odmaknil vsem.

»Poslušajte torej vsi!« je dejal...

Nepotrebno je bilo pozivati jih k pozornosti. Napeti so bili in vsa njihova pojava je pričala, da so pripravljeni na najhujše.

»Poslušajte! Grayson mi je telefoniral. Voda vdira v strojnico. Trup se udaja. Moramo izprazniti Morsko zvezdo.«

»Počakajte, otroci! Treba se bo izogniti paniki. Nismo sami! Počakajte! Šli boste na svoja mesta. Vsak bo pripravil svoj čoln. Ostanite mirni. Ko boste nared s svojo ladjo, dam signal za izpraznitev. Poslušajte! Idite nalahko in premislite dobro, da nas je vse naše življenje pripravljalo na to. Idite nemudoma na svoja mesta in mislite name. Jaz sem tu in vas vidim. Jaz ostanem za vami. Ne pozabite! Pojdite!«

Krog mornarjev se je počasi razšel. Potrebnovali so trenotek, da so se zavedli: vse je končano in zapustiti morajo brod. Toda zakaj? Bili so tako presenečeni kot kurjači, toda njim, ki niso videli vdirati vode, je bilo težje predočiti si nevarnost.

»Krov pod tvojimi nogami ni več varen. Potopi se bo, pogrezne v globino. Čez koliko minut?«

Njihov nemir je bil tem večji, ker vode niso videli. Na videz je bilo vse tako trdno — in vendar — — — čez koliko minut? Nekateri bi radi zdijali do mesta, kjer so imeli shranjene dragocenosti, dražje od zlata: pisma — fotografije — morda od že rajne...

»Ne!« je dejal Davis, ki je to opazil. »Pustite vse na krovu. Idite nemudoma na svoja mesta. Nadenite si rešilne pasove! Poročnik Herwick prevzame poveljstvo čolnov. Na morju sledite njegovim poveljem! Herwick!«

Herwick je skočil k Davisu. Simon je stal zraven in trdovratno vpiral pogled v svojega tovariša. Ne bo mu li da? znaka, šepnil mu besedo v uho, mu dejal: »Nisem vas varal, Simon? Ne, ničesar! Herwick je bil povsem ravnodušen.

»Herwick, podali se boste na morje v enem prvih rešilnih čolnov. Prevzeli boste poveljstvo. Zbrali boste vse okrog svojega čolna. Ne oddaljujte se, Berlin!« bo ob zori tu.«

»Dobro,« je odvrnil Herwick.

Poveljnik se je obotavljal, nato pa ob misli na slavno Jorganovo pismo doda, nudeč mu desnico: »Zaupam vam — na svidenje!«

»Na svidenje, poveljnik!«

Herwick se je oddaljil. Ob Davisu so ostali le Simon, Gerard in Haynes. Ta se je približal in ob medli luči magnetnice je bilo opaziti, da se mu je brada besno gibala.

»Davis! Ste prepričani? Izprazniti — zapustiti Morsko zvezdo? Tisoč razburjenih potnikov sredi noči, ki se bodo poglani na čolne! Borbe, ženske, ki jih bodo pometali v morje!«

»Simon je videl, Haynes. Nikoli nisem govoril tja v en dan. Grayson mi je telefoniral. Če ne izpraznimo Morske zvezde, tvegamo, da se vsi pogreznejo z njo vred. Počakajte!«

Poklical je:

»Grayson! Sedaj? — Voda še močnejše teče...«

Obesil je slušalko.

»Moramo naglo ravnati. Idite, pozovite komisarje! Obvestite moštvo restavracije. Čez deset minut bo zatutila sirena. Haynes, Simon, Gerard: računam na vas! Preprečite paniko!«

Vnovič je pozval Graysona.

»Imate paro? Dinamski stroji so na varnem? In luč? Spustite tok v električne žerjave in luči na krovih. Dobro! In brezžični brzojav oskrbuje do konca s tokom.«

Ostal je sam. Trije častniki so izvrševali njegova povelja. Kako čuden občutek, biti tako sam v poltemi in mrazu! Sam? Ne. »Stoji, kdo je tam?«

»O, ti si, Parham! Kaj delaš tu? Idi na svoje mesto, žuri se!«

»Poveljnik, kaj pa rakete?«

»Res je. Dobro. Prižgi jih... Toda prej še pritiski na zaklopko na sireni, da bo dolgo tulila...«

— — — Vsi potniki niso spali. Simonove besede so za hip pregnale vznemirjenost in Mane-kova godba jih je omotila. Vrgli so se v vrtnice plesa, zahtevajoč od godcev vedno hitrejši ritem. Upehani so se ustavili in nemir se je povrnil, še silnejši kot prej se je zajel v telese, zmučena po divjem gibanju.

Molčali so in v tišini je tuljenje sirene še po šastneje donelo.

»Ta sirena!«

In dvom: »Mislite, da nam je poročnik povedal resnico?« Može so se dvignili. Morali so dajati poguma. Klicali so se k igram in ženskam svetovali, naj gredo počivat.

(Dalje sledi.)